

få. Och in - te dör du up - på so - te - sän - gen din, ej hel - ler blir du
sla - gen i krig, men ak - ta dig för böl - jor - na de blå, att de
in - - tet för - - kor - tar ditt liv.

bb.¹ Åb, Nagu.

Uppt. O. R. Sjöberg 1880-talet.

Det var her - ren Pe - der, han gick till sin fos - ter - mors gård. Så
frå - ga - de han sin fos - ter - mor, vad död han skul - le få. Men
sjön be - - dra - ger så mån - gen.

cc. Åb, Korpo, Houtskär.

Det var ock den un - ge herr Pe - - der, han kru - sar och kammar sitt hår.
Han sporde sin fos - ter - mor fö - - - re, vad för en död han skall få.

dd. Öb, Lappfjärd, Dagsmark.
Sj. *Hulda Krok*, f. 1890.

Uppt. Alfild Adolfsson 1930.

Herr Pe - der han gån - gar up - på kam - ma - re golv, han kammar och han

¹ Orig. tonart C-dur.² Enl. variant fr. NA (S.L.S. 82, 369): ; eljest lika.
skul - le få.

kru-sar upp sitt hår. Sen gån-gar han in till fos-ter-mo-dern sin, och
frå - gar vad död han skul-le få.

ee. *Öb*, Kronoby.Sj. *Ture Björklund*.

Uppt. Sigurd Snåre.

A-xel han gångar sig på gol - vet för att kamma och kru-sa sitt hår.
Då fråg-te han ut-av sin mam-ma, vil-ken död han skul-le få.

ff. *Ab*, Nagu.

Uppt. K. P. Pettersson 1890—1891.

Herr Pe - der han gån - gar i kam-ma-ren in för att kam-ma och
kru-sa sitt hår. Så gån-gar han till sin fos-ter-mo-der in, och
frå - ga - de vad död han skul-le få.

TEXT. A. NA, S.L.S. 82, 47. (bb)
Översikt. B. NA, S.L.S. 82, 48. (bb)
C. Lövskär, Svenssons saml. 19, 18.
D. NI, Svenssons saml. 19, 27.
E. KO; HO, Fagerlund, Anteckningar s. 194. (cc)
F. TU, B.A. 3, 8. (a)
G. »Herr Böijer», PA, S.L.S. 16, 85. (i)
H. DB, Svenssons saml. 19, 14.
I. NA, S.L.S. 24, 262. (ff)
J. Jakobstad, Svenssons saml. 6, 66.
K. HE, Nyl. III, 56. (d)
L. RE, S.L.S. 52, 49. (v)

M. Gamlakarleby, R5, 186, 341. (x)
N. PE, R5, 169, 8.
O. MS, R3, 165, 113.
P. RE, R3, 165, 114; även R3, 165, 427.
Q. HI, S.L.S. 367, 129. (g)
R. KI, Svenssons saml. 4, 48.
S. KO, S.L.S. 352, 86. (k)
T. ÅI, S.L.S. 29, 144. (q)
U. FÖ—JO—LE, S.L.S. 46, 217.
V. Nykarleby, S.L.S. 19, 53.
X. JE, S.L.S. 19, 56.
Y. EN, S.L.S. 281, 14. (u)

B.

Nagu. Uppt. J. E. Wefvar 1880-talet.

1. Det var herren Peder,
han gick till sin fostermors gård,
så frågade han sin fostermor,
vad död han skulle få.
— men sjön bedrager så mången —

2. »Intet så bliver du slagen i krig,
ej heller av farsoten död,
men akta nu dig för böljan blå,
att hon intet förkortar ditt liv.»

3. Det var herren Peder,
som låter sig bygga ett skepp.
Han hade så många byggmästarer,
som han skulle hålla i skick.

4. Kölen den var av elfenben fin,
och mästerna likaså,
och flogen den var av rödaste gull,
den vi skulle se uppå.

5. Det var herren Peder,
han skjuter sitt skepp ifrån land;
han glömde att nämna Gud Fader,
också den Helge And.

6. Det var herren Peder,
han seglade så över ett sund.
Då började vågorna över skeppet gå,
att det ville gå i grund.

7. Det var herren Peder,
han seglar över ett hav.
Då började vågorna över skeppet gå,
så att det gick i kvav.

8. »Nu äro vi så långt komna från
land,
att vi ingen präst kunna få,
men fallen nu ner för de mästrena tri
och beden Gud Fader om nåd.

9. Om någon utav er skulle komma
i land,
och min fästemo hon frågar efter mig,
säg att jag ligger i böljan blå,
böd att hon gifter sig.

10. Om någon av er skulle komma
i land,
och min fostermor hon frågar efter mig,
så säg att jag ligger i böljan blå,
böd att hon sörjer mig.
— men sjön bedrager så mången —

C.

Lövskär. Ur handskrivet häfte. Uppt. på galeasen »Lovinto» av A. P. Svensson.

1. Herr Peder han gångar uppå
kammaregolv,
och han kammar opp sitt glänsande hår.
Sen går han sig in till sin fostermor;
han vild veta vad en död han skulle få.

2. »Nej intet skall du dö uti sote-
sängen din,
ej heller du falla skall i krig.
Men akta dig väl för de svåra böljor blå,
bland dem du mista skall ditt unga liv.»

3. »Jag skall bygga skepp utav
lättaste kork,
tre mäster utav valfiskaben.
Ja, vimpeln skall vara av röaste gull,
och seglen av silket allen.»

4. Herr Peder byggd skepp utav
lättaste kork,
tre mäster utav valfiskaben.
Ja vimpelen var av det röda gull,
och seglen så skinande och ren.

5. Herr Peder han tog sin förgyl-
lande stol,
uppå halvdäck han satte sig ner.
Han had av kamrater en lustiger hop,
som ställd sig runt om herr Peders stol.

6. De segla i månader, de segla i tre,
då började det skeppet till att stå.
Och alla de ropte till sin Herre och Gud,
men herr Peder han lyssna däruppå.

7. Kaptenen han talte förståndeliga
ord,
och alla så lyssnad däruppå.
»Kom kastom gulltärningar över bord,
då vi se vem som största synden gjort.»

8. De första gulltärningar på tavel-
bordet rann,
för oss unga sjöfarande män.
Men lotten den föll uppå herr Peder,
vår älskelige hövdingason.

9. De andra gulltärningar på tavel-
bordet rann,
för oss unga sjöfarande män.
Men lotten den föll uppå herr Peder,
vår älskelige hövdingason.

10. De tredje gulltärningar på tavel-
bordet rann,
för oss unga sjöfarande män.
Men lotten den föll uppå herr Peder,
vår älskelige hövdingason.

11. »När jag är den förste syndaren
ombord,
då vill jag bekänna alla mina brott:
Jag kyrkor haver rövat och fröknar
har jag stämt,
minst trehundra, ja femtiofem.

12. Så mån I nu dricka herr Peders
sista skål,
sen skall jag uti sjöböljan blå.
Och sägen min fostermor, att jag har
fallit i,
att blåa böljor bära skall mitt lik.

13. Om min lilla vän skulle fråga
efter mig,
säg henne, att [jag] rest till ett annat rik,
säg henne så, att hon gifta sig får,
ty herr Peder han ligger nu på bår.»

14. De togo så herr Peder i hans gyl-
len gula hår,
och de kastade honom över bord.
När herr Peder sjönk ner i sjöböljan blå,
began det skeppet till att segla och gå.

15. Så bedjom en bön för herr Pe-
ders kära själ,
att han ibland helgon må få det så väl,
att Herren uti nåde må till honom se,
uti allan evighet vilan honom ge.

D.

Nyland. Ur Albin Janssons vishäfte. Uppt. A. P. Svensson.

1. Herr Peder sig gångar uppå kam-
maregolv,
och han slätade sitt gullblanka hår.
»Ja, nu skall jag in till min fostermoder
gå,
så att hon mig skulle giva ett gott råd.»

2. »Du bliver inte döder i sotasängen
din,

ej heller så skall du falla uti strid,
men akta dig väl för böljorna de blå,
ty för dig de så färdiga stå.»

3. »Jag bygga skall ett skepp av
det lättaste kork,
och tri master utåv valfiskar ben,
och seglet skall göras av silket så vit,
men vimpelen av guldets så röd.»

4. Herr Pedar byggde skeppet av lättaste kork, tri master utav valfiskar ben, och seglena de var vita såsom snö, men vimpelen den var utav guldet så rö.

5. Herr Pedar han tager sin gyllande stol, och så högt opp på halvdäcket han satt. Vi vilja nu fara ut på sjöböljan blå, ja, sen så får vi skåda hur det går.

6. När de hade seglat en femtonhundra mil, då så började det skeppet till att stå, och sjömännen de bådo till Herren och till Gud, om de hjälpen utav honom skulle få.

7. Men kaptenen han var en förståndeliger man, och han talade så allvarliga ord:
 »Kom låtom oss kasta gulltärningarna två, så få vi nog den största syndarn veta å.»

8. Den första gulltärningen på silverbordet rann, för de unge de sjöfarande män, då lotten den föll uppå herr Pedar, vår mest älskelige konungason.

9. Den andra gulltärningen på rafelbordet rann, för de unge de sjöfarande män, då lotten den föll uppå herr Pedar, vår mest älskelige konungason.

10. Den tredje gulltärningen på sorgebordet rann,

för de unge de sjöfarande män, då lotten den föll uppå herr Peder, vår mest älskelige konungason.

11. Herr Pedar han satt i sin förgyllande stol:
 »Jag vill för eder bekänna mina brott. Tre kyrkor har jag rövat, fem kloster har jag bränt, hundra jungfrur så haver jag narrat och skämt.

12. Och bringen mig hornet, så att jag dricka får, för snart så skall jag drunkna uti sjöböljan blå.
 Min fostermor mig spådde att så skulle gå, att jag ingen hederlig begravning skulle få.

13. Men om ni skulle komma sen levande hem, och min lilla vän hon frågte efter mig, säg henne att jag stupat i främmande land, och att hon får räcka åt en annan sin hand.

14. Men om ni skulle komma sen levande hem, och min fostermoder frågar efter mig, säg henne att jag föll i de böljorna de blå, och att ingen skall finna mitt lik.»

15. Så togo de herr Pedar i hans glänsande hår, och de kastade honom över bord. När herr Pedar hade sjunkit, börja skeppet gå, det for hem över böljorna de blå.

E.

Korpo; Houtskär. Uppt. L. W. Fagerlund 1870-talet.

1. Det var ock den unge herr Peder, han krusar och kammar sitt hår. Han sporde sin fostermor före, vad för en död han skall få.

2. »Och inte så dör du på sotesäng, och int blir du slagen i krig, men akta dig väl för de böljorna blå, att de ej förkorta ditt unga liv.»

3. »Och dör jag inte på sotesäng,
och blir jag ej slagen i krig,
nog aktar jag mig för de böljorna blå,
att de ej förkorta mitt unga liv.»

4. Det var ock den unge herr Peder,
han gångar sig gatan fram,
där låter han bygga sig ett skepp,
det bästa som han kan.

5. Och skeppet det var utav val-
fiskeben,
och mästerna likaså,
men flaggan den var utav rödaste gull,
som satt där ovanpå.

6. Det var ock skepparn och styre-
man,
de sköto det skeppet från land.
Så glömde de bort Gud Fader,
som var deras rätta styrman.

7. Och sedan de segla i dagarna fler,
de segla i årena två.
Men när som de kommo på villande hav,
så började böljan att slå.

8. Det var ock skepparn och styre-
man,
de kastade därför lott,
men lotten den föll på herr Peder,
att han skulle kastas bort.

9. Det var ock den unge herr Peder,
Han satt uppå havet och sang:
»Ack herre Gud Fader och Helige And,
anamma min själ och min and.»

10. «Och kyrkor så haver jag plundrat,
och städer haver jag bränt.
Och mången skön jungfrus ära
den haver jag ofta förkränkt.»

11. »Om Gud han ville mig hjälpa,
att jag skulle komma till land,
så skulle jag bygga en kyrka
uppå den vita sand.»

12. »Om Gud han ville mig hjälpa,
att jag skulle komma till by,
så skulle jag bygga en kyrka
och täcka taket med bly.»

F.

Tusby. Uppt. Hanna Hagbom.

1. Det var den unga herr Peder,
han upp till sin fostermoder gick
och frågade av henne,
vad död han skulle dö.

2. Det var den unga herr Peder,
han ned till sjöstranden gick.
Han skulle bygga sig ett skepp,
det största på havet gick.

3. Skeppet var byggt av valfiskeben
och masterna ävenså,
och vimplarna voro av rödaste gull,
som voro däruppå.

4. »Och inte så varder du slagen i
krig,
ej heller på sotesängen död,

men akta dig väl för de böljorna blå,
dem du skall segla uppå.»

5. I dag så skola vi dricka,
emedan vi vinet kunna få.
I morgon skola vi segla,
om Gud låter vinden stå på.

6. Vi seglade i dagar och nätter tre,
och skeppet gick tämmeligen fram.
Men den fjärde dag vi seglade,
så törnade skeppet på.

7. Tre prinsar de slogo gulltärning,
vem av dem största synden hade gjort.
Lotten den föll uppå herr Peder,
den unge konungens son.

8. Andra gången tärningen på taffelbordet rann emellan de sjöfarne män, lotten föll på herr Peder, den unge konungens son.

9. Tredje gången tärningen på taffelbordet rann emellan tre sjöfarne män, lotten föll uppå herr Peder, den unge konungens son.

10. »Kyrkor så haver jag stulit, och kloster så haver jag bränt, och mången skön heligas ära, så haver jag bortskämt.

11. Och kommer också någon utav eder i land, och min fader frågar efter mig,

så sägen att jag tjänar på konungens slott,
så sägen att jag står mig bra.

12. Och kommer också någon utav eder i land, och min fästmö skull fråga efter mig, så sägen att jag seglar på böljorna de blå, bed henne gifta sig.

13. Och kommer också någon utav eder i land, och min syster frågar efter mig, så sägen att jag tjänar uti konungens gård, sägen att jag står mig bra.

14. Och kommer också någon utav eder i land, och min moder skull fråga efter mig, så sägen att jag skvalpar uti böljorna de blå, bed henne sörja mig.»

G.

Pargas. Uppt. Karl Ekman 1890.

1. Herr Böijer han gångar sig i kammaren in för att kamma och frisera sitt hår. Sen gångar han sig till sin kära fostermor för att fråga, vad död han skulle få.

2. »Nej, int ska du dö uti sjuksängen din, ej heller ska du dö uti krig, men akta dig för de falska böljor blå, att de ej förkastar ditt liv.»

3. »Nog aktar jag mig för de falska böljor blå, att de ej förkastar mitt liv. Jag skall bygga mig ett skepp av det starkaste träd och med master av valfiskens ben.»

4. Kaptenen han var en förståndiger man, och han talade förståndiga ord: »Låt oss kasta nu genast gulltärningen in, få vi se vem som största synder gjort.»

5. Första gulltärningen på sorgebordet föll över dessa sjöfarande män, men lotten den föll uppå Böijer första gång, som var älskad av konungens son.

6. Andra gulltärningen på sorgebordet föll över dessa sjöfarande män, men lotten den föll uppå Böijer andra gång, som var älskad av konungens son.

7. Tredje gulltärningen på sorge-
bordet föll
över dessa sjöfarande män,
men lotten den föll uppå Böijer tredje
gång,
som var älskad av konungens son.

8. »Ja är det nu jag, som de största
synder gjort,
så vill jag nu bekänna mina brott.
Två kyrkor har jag mördat, två laster
har jag dränkt,
två flickor har jag narrat och skänt.

9. Om någon av eder nu gånger i
land,
och min fostermor hon frågar vad jag är,

säg henne att jag vilar i änglarnas famn,
där det nu så ljuveligt är.

10. Om någon av eder nu gånger
i land
och min käresta hon frågar var jag är,
säg henne att jag vilar i Svea böljors
famn,
och att hon nog får gifta sig ändå.»

11. Sen börjar det blåsa och skeppet
börjar slå,
och vi äga intet annat än stor nöd.
Sen både vi vår gud och vår fader
innerlig,
att vi någon hjälp kunde få.

H.

Degerby, Torsbacka. Ur Anna Linnea Sundströms vishäfte. Uppt. A. P. Svensson.

1. Herr Peder han gånger sig i kam-
maren in
och kammar och krusar hår,
sen gånger han till sin fostermor in
och frågade, vad död han skulle få.

2. »Intet så blir du i sotsängen död,
ej heller skall du falla uti krig,
men akta dig för havet och för böljorna
de blå,
att du icke förkortar ditt liv.»

3. Herr Peder han gånger sig till
havstranden ner
för att bygga sig ett sjögångande skepp,
och skeppet det gjorde han av lättast
kork,
och mästerna av valfiskaben.

4. Och råarna dem gjorde han av
klaraste guld,
och topparna de voro likaså
och vimpelen den gjorde han av siden
så fin,
och flaggorna de lyste liksom eld.

5. Men när de hade seglat fyra-
hundra mil,
då började skeppet att stå still,
och folket det bad till sin Gud i him-
melen,
att de hjälp, att de hjälp månne få.

6. Kaptenen han var en förståndiger
man
och talade förståndiga ord,
han sade: »Låt oss kasta en gulltärning
över bord
så får vi se, vem som största synden
gjort.»

7. Den första gulltärning, som över
raffelbordet rann
för de unge sjöfarande män,
och lotten den föll på herr Peder första
gång,
på vår älskade konungason.

8. Den andra gulltärning, som över
raffelbordet rann
för de unge sjöfarande män,

och lotten den föll på herr Peder andra
gång,
på vår älskade konungason.

9. Den tredje guldtärning, som över
raffelbordet rann
för de unge sjöfarande män,
och lotten den föll på herr Peder tredje
gång,
på vår älskade konungason.

10. »Och efter det är jag, som har
största synden gjort,
så bekänner jag för eder allehop,
att kloster har jag rövat, och kyrkor har
jag bränt,
och flickor har jag narrat och skämt.

11. Men om någon utav eder skulle
komma där i land,

och min fostermoder frågar efter mig,
säg henne att jag är i ett främmande
land
och haver det så trevligt och så bra.

12. Men om någon utav eder skulle
komma där i land,
och min fästemo hon frågar efter mig,
säg henne att jag vilar under böljorna
de blå,
och att hon gifter sig får.»

13. Så togo de herr Peder i hans
kurriga hår
och kastade honom över bord,
och när herr Peder börjar sjunka, bör-
jar skeppet till att gå
och till att svaja över böljorna de blå.

I.

Nagu. Uppt. K. P. Pettersson 1890—1891.

1. Herr Peder han gångar i kamma-
ren in
för att kamma och krusa sitt hår.
Så gångar han till sin fostermoder in
och frågade, vad död han skulle få.

2. Hon svarade: »Icke skall du sot-
döden dö,
ej heller skall du dö uti krig.
Men passa dig väl för böljorna de blå,
de ämna att förkorta ditt liv.»

3. Herr Peder byggd ett skepp utav
lättaste kork
med mäster utav valfiskaben.
Men när skeppet seglat några mil där-
ifrån,
begynte det att stilla stå.

4. Kaptenen, som var en förståndi-
ger man,
han talade förståndiga ord.

Han sade: »Låt oss kasta bård sorgetär-
ningar
ibland dessa sjöfarande god.»

5. Första och andra sorgtärningen,
som ned uppå tavelbordet rann,
så föllo i botten herr Peder uppå,
vår älskade konungason.

6. »Men efter jag största synden haver
gjort,
så ville jag bekänna inför Gud.
Ja, kyrkor har jag rövat och kloster
har jag bränt,
och flickor har jag narrat uppå skämt.

7. Men om någon av eder kommer i
land,
och min fostermoder frågar efter mig,
säg henne att jag vilar i främmande
land,
säg henne att jag mår så väl.

8. Och om någon av eder kommer i land,
och min fästemo hon frågar efter mig,
säg henne att jag vilar i böljorna blå,
säg henne att hon gifta sig får.»

9. Sen togo de herr Peder i hans
ljusröda hår
och kastade honom överbord.
När som Peder börja sjunka, begynte
skeppet gå
och svaja över böljorna de blå.

J.

Jakobstad. Sj. Elisabeth Thors, f. 1872 (lärt visan av sin mor). Uppt. A. P. Svensson 1909.

1. Herr Peder i kammaren speglar
sig
och kammar upp sitt hår.
Sen går han till sin fostringsmor in
och frågar, vad död han skall få.

2. »Ej så dör du uti sängen din,
ej heller skjutes du i krig,
men bevara dig väl för böljor de blå,
ty de skall förkorta ditt liv.»

3. Herr Peder lät sträcka segel opp,
han skulle till främmande land.
Sen segla de ut på de böljorna blå
allt intill Jerusalems strand.

4. Och skeppet var byggt utav bäs-
taste kork,
och mäster utav valfiskaben,
och stolen den var av det rödaste gull,
däruppå sitter herr Peder allen.

5. Herr Peder han bad dem att
kasta en lott

för att se vem som syndat allra mest.
Och lotten den föll på herr Peder,
den ungaste konungason.

6. Herr Peder han axlar sin gråkappa
på,
gullkorset på halsen han tog.
Sen kasta de herr Peder i havsens djup,
vilken ynkelig död han får.

7. »En kyrka så har jag rövat,
ett slott så har jag bränt,
och tvenne unga svenner
med svärdet har jag stämt.

8. Kyrkor haver jag rövat,
och kloster har jag bränt.
Fyra älskeliga jungfrurs ära
så haver jag narrat och skämt.»

9. Ett brev han skrev till sin kära vän,
en skrivning till far och mor:
»Jag fånge nu är i Engeland
allt i min ungdomsår.»

K.

Helsinge.

1. Herr Peder han gångar sig till
havsstranden ned
för att bygga ett förgående skepp.
Han byggde ett skepp utav valfiskeben
och mästerna tre likaså.

2. Skeppet blev byggt utav val-
fiskeben,

och mästerna tre likaså,
men knopparna som uppå topparna
var,
de voro av rödaste gull.

3. Herr Peder han gångar sig i kam-
maren in,
han kammar och pudrar sitt hår.

Sen gångar han sig till fostermodrens
gård
för att fråga vad öde han skull få.

4. »Och inte så bliver du slagen i
krig,
ej heller på sotsängen död,
men akta dig väl för de böljorna blå,
att de icke förkorta ditt liv.»

5. »I dag så skola vi dricka,
emedan vi ölet kund få,
och i morgon så skola vi segla,
om Gud låter vinden stå på.

6. Nu haver vi seglat så långt ifrån
land,
att vi inga präster kan få,
men fallen nu ned för de topparna två
och beden Gud Fader om nåd.»

7. Tre prinsar de spelte gulltärning,
vem största synden av dem had gjort.
Och lotten den föll på herr Peder,
den unge konungason.

8. »Tre kyrkor haver jag stulit,
och ett kloster så haver jag bränt,
och mången helig skön jungfru
har jag uti fångenskap sänt.

9. Om någon utav eder kommer till
land,
och min fader han frågar efter mig,
så säg att jag tjänar på konungens gård
och står mig så utmärkt bra.

10. Om någon utav eder kommer till
land,
och min moder hon frågar efter mig,
så säg att jag tjänar på konungens gård
och står mig så ganska bra.

11. Om någon utav eder kommer till
land,
och min käresta han frågar efter mig,
så säg att jag vilar i böljorna blå
och bed henne sörja mig.»

L.

Replot. Uppt. Vilhelm Sjöberg 1896.

1. Det var ju en unga herr Peder,
han krusar och kammar sitt hår,
han gångar sig ned till sin moder
att fråga vad död han skulle få.

2. »Dör du icke på sotesäng,
ej heller stupar i krig,
så akta dig väl för de böljorna blå,
att de ej förråder ditt liv.»

3. »Och dör jag inte på sotesäng,
ej heller blir slagen i krig,
så nog aktar jag mig för de böljorna blå,
att de icke förråda mig.»

4. Herr Peder han gångar sig till
saltsjöastrand
för att bygga sig ett skepp,

som skulle gå över hav och land;
det byggdes på snövitans sand.

5. Vi byggde ett skepp utav val-
fiskeben,
och mästerna voro utav trä,
och flaggorna voro av finaste silk,
och toppar av rödaste guld.

6. I afton så vilja vi segla ifrån land,
om vinden vi kunde få,
och när vi kom uppå böljorna blå,
då begynte skeppet att stå.

7. Nu hava vi seglat ett år och tre
månar,
och inga land hade fått.
Nu hava vi seglat ett år och tre månar,
och inga land hade fått.

8. I morgon så vilja vi kasta lott,
vem lotten han faller på,
och lotten han föll uppå Peder,
och de kastade honom i sjön.

9. Peder han låg på vattnet och grät,
och bekände sin grueliga synd:
»I skogen så haver jag vandrat,
och gjort både mord och hor.»

10. Mången mans änkor så haver
han dräpitt,
deras barn så haver han bortgömt,
och så mången mans ärliga pigor,
deras ära haver han skämt.

11. »Om någon av eder skulle komma i land,

och min fader han frågar efter mig,
så säg att jag tjänar i konungens gård
och står mig ganska bra.

12. Om någon av eder skulle komma i land,
och min moder hon frågar efter mig,
så säg att jag vilar i böljorna blå,
bed henne att sörja mig.

13. Om någon av eder skulle komma i land,
och min fäst: ö hon frågar efter mig,
så säg att jag vilar i böljorna blå,
bed henne att gifta sig.»

M.

Gamlakarleby. Uppt. J. E. Wefvar.

1. Peder han gångar sig på golvet,
han kambar och krusar sitt hår.
:: Så gick han för sin fostermoder fram
och frågar, vad död han skall få.::

2. »Intet så bliver du i sotesängen
död,
ej heller slagen uti krig,
:: men akta dig för de böljorna blå,
att de ej förråder ditt liv.»::

3. »Bliver jag icke i sotesängen död,
ej heller slagen uti krig,
:: nog vaktar jag mig för de böljorna
blå,
att de ej förråder mitt liv.»::

4. Peder han gångar sig på sjö i
land,
allt uppå den vita härsand.
:: Där låter han bygga ett skepp så ny,
som går över vatten och land.»::

5. Skeppet det var av valfiskeben,
och mastarna även voro så,

:: flaggan den vore av rödaste guld,
och topparna tre ävenså.::

6. »En änka den haver jag rövat,
en kyrka den haver jag bränt,
:: mång vackra flickors ära
den haver jag ofta förkränkt.»::

7. Om någon av eder skulle komma
till lands,
min fader han frågar efter mig,
:: så säg att jag drunknat i böljorna blå,
bed honom sörja mig.»::

8. Om någon av eder skulle komma
till lands,
min moder hon frågar efter mig,
:: så säg att jag drunknat i ängelens
hav,
bed henne sörja mig.»::

9. Om någon av eder skulle komma
till lands,
min broder han frågar efter mig,
:: så säg att jag drunknat i böljorna blå,
bed honom sörja mig.»::

10. Om någon av eder skulle komma
till lands,
min syster hon frågar efter mig,
:: så säg att jag drunknat i ängelens
hav,
bed henne sörja mig. ::

11. Om någon av eder skulle komma
till lands,
min käraste hon frågar efter mig,
:: så säg att jag drunknat i ängelens
hav,
bed henne gifta sig.» ::

N.

Petalax. Ur fyrvaktaren Sundqvists visbok, dat. 1868, Norrskärs fyr.
J. O. I. Ranckens avskrift.

:: Vi byggde ett skäp utaf valfiskeben
men mästerna voro af trä, ::
:: och flaggorna voro af finaste silk,
men tåpparna af rödaste goll. ::

2. :: I afton så ville vi sägla från
land,
om vi vind konde få, ::
:: och när som vi kom uppå böljon blå,
så begynte skäppät att stå. ::

3. :: Nu hafva vi säglat i år och tre
månar
och inga land konde få, ::
:: i mårgen så ville vi kasta lätt,
wem lättan faller uppå. ::

4. :: Och lättan han föll uppå Jakob,
och de kastade honom i skön. ::
:: Jakob han låg uppå vattnet och gret,
och bekände sin grufveliga synd. ::

5. :: »I skogen så hafver han vandrat
och jort både hor och mord, ::

:: mången änkor så har han dropit,
deras barn så har han gömt. ::

6. :: Och så mången mans ärliga
pigor
deras ärra så har han sjämt. ::

7. :: Om någon utaf eder skall
kom i land,
och min fader han frågar efter mig, ::
:: så säg att jag sägglar i england
och stå mig mycket bra. ::

8. :: Om någon utaf eder skall komma
i land,
och min moder hon frågar efter mig, ::
:: så säg att jag dronknat i hafsens flod,
bed henne att sörjga för mig. ::

9. :: Om någon utaf eder skall kom-
ma i land,
och min fästmö frågar efter mig, ::
:: så säg att jag dronknat i hafsens flod,
bed henne att gifta sig.» ::

O.

Korsholm, Helsingby. Uppt. J. E. Wefvar 1875—1876.

1. Jag byggde ett fartyg utaf val-
fiskeben,
men mästerna va utaf trä,
:: men flaggan hon var av finaste silk
och toppen av rödaste gull. ::

2. I afton så skola vi segla i land,
om vi vinden kunde få.

:: Men när som vi kommo på böljorna
blå, †
så begynte då skeppet att stå. ::

3. Och därom så skulle vi kasta lott,
vem lotten faller på.
:: Och lotten, han föll uppå Jakob,
att det så ynkeligt gick. ::

4. Och Jakob, han låg uppå vattnet
och grät
och bekände sin gruvliga synd:
.: »I skogen så haver jag vandrat
gjort både hor och mord. :.:

5. Änkorna haver jag dräpitt,
men barnen haver jag bortgömt.

— — — — —
— — — — —

6. Om någon utav eder skulle kom-
ma i land,
och min fader han frågar efter mig,
.: så säg att jag tjänar i konungens
gård¹
och står mig ganska bra. :.:

7. Om någon utav eder skulle kom-
ma i land,
och min moder hon frågar efter mig,
.: så säg att jag tjänar på ängen grön
och står mig ganska bra.» :.:

P.

Replot. Uppt. J. E. Wefvar 1875—1876.

1. Lilla Pelle gångar sig kring gol-
vet,
han krusar och kambar sitt hår,
han frågar till sin moder,
vad död han kunde få.

2. »Och intet dör du utav sotesäng,
ej heller uti slagen av krig,
men vakta dig väll för de böljorna blå,
ty de kunde förkorta ditt liv.»

3. Och lilla Pelle han gångar sig till
stranden
allt uppå en snövit sand,
där byggde han sig ett skepp,
som skulle gå över vatten och land.

4. Ja, skeppet det var utav valfiskens
ben,
ja mästerna likaså.

Flaggorna voro av rödaste gull,
ja topparne överst uppå (likaså).

5. Ja skeppet det seglade ett år och
tri mån,
och intet land kunde få,
men skeppet det slogo allt sönder
allt uppå de böljorna blå.

6. »Men om någon utav eder skulle
komma i land,
och mina släktingar fråga efter mig,
så säg att jag tjänar uti England,
med henne jag gifter mig.

7. Om någon utav eder skulle kom-
ma i land,
och min moder skulle fråga efter mig,
så säg att jag drunknat uppå böljorna
blå,
bed henne att ej sörja mig.»

Q. (str. enl. B: 3—5, 1, 2, 7^{1,3}, 8). Hitis,
Bötesö. Sj. Sofia Svanström, f. 1859. Uppt.
G. Dahlström 1924.

R. (str. enl. C: 1—4, 6—11, 13 a, 13, 13,
14). Kimito. Uppt. A. P. Svensson.

S. (1—3, 6—11, 13 a, 13 b, 13, 14). Kor-
po, Galtby. Sj. Augusta Andersson, f. 1871.
Uppt. G. Dahlström 1923.

T. (1—3, 6—11, 13 a, 13 b, 13, 14). Åland. OTRYCKTA
Uppt. Karl Ekman 1892. TEXTER.

U. (1, 2, 4, 6—11, 13 a, 13, 14). Föglö—
Jomala—Lemland. Uppt. J.A.Sjöblom 1894. Översikt.

V. (1—3, 6—11, 13 a, 13, 14). Nykarle-
by. Uppt. M. Thors 1890.

X. (1, 2, 2 a^{3,4} 3^{1,2}, 6^{1,2}, 7—11, 11¹ 11 a²,
13 a, 13, 14). Jeppo. Uppt. M. Thors 1890.

¹ eller: på ängen grön.

Y. (1 a^{1,2} 4^{1,2}, 4, 1, 2, 6—11, 13 a, 13, 14). Ekenäs, Skåldö. Sj. Alma Sundström, f. 1891. Uppt. V. E. V. Wessman 1917.

Z. (1—3, 6—11, 13 a, 13 b, 13, 14). Skrivet av P. K. Pettersson i Gävle den 14 juli 1901.

Å. (1—3, 6—11, 13 b, 13, 14). Ur Alarik Sjömans häfte. Uppt. A. P. Svensson.

Ä. (1, 2, 4, 6—11, 13 a, 13, 14). Pojo.

Ö. (1, 2, 1 a^{1,2} 4^{1,2}, 6—11, 13 a, 13, 14). Ingå—Kyrkslätt—Sjundeå. Uppt. S. Perklén 1891.

AA. (1—3, 6—11, 13 a, 13, 14). Lappträsk. Ur Gustav Henriksson Gammals visbok. Uppt. R. Hollmerus 1910—13.

BB. (1 a^{1,2} 1^{2,3}, 2, 4, 6—11, 13 a, 13, 14). Helsingfors. Ur Mimmi Lehtosaaris häfte. Uppt. A. P. Svensson 1910.

CC. (1—3, 6—11, 14, 13 b, 13 a, 13). Ur Karl Anderssons häfte. Uppt. A. P. Svensson.

DD. (1^{3,4} 2^{1,2}, 4^{1,2}, 6^{1,2}, 8, 9, 10, 11^{3,4}, 13 a, 13¹³ 2¹³, 13, 14). Brändö, Fiskö. Sj. Joh. A. Gran, f. 1868. Uppt. A. Adolfsson 1928.

EE. (3, 6—11, 14, 13 a, 13). Iniö, Jumo. Sj. Emelia Erkas, f. 1866. Uppt. A. Adolfsson 1928.

FF. (1 a^{1,2} 1^{3,4}, 2, 1 a, 4, 4 a, 8, 8 a). Borgå, Pellinge, Kullå. Uppt. F. W. Englund 1878.

GG. (1, 2, 2 a, 3, 6, 8, 15). Korpo, Rosklax. Sj. Levina Andersson, f. 1854. Uppt. G. Dahlström 1923.

HH. (3, 6—11, 14). Larsmo, Esse. Uppt. John Finnis 1893.

II. (3, 6—11, 14). Terjärv. Uppt. Erla Lund 1928.

JJ. (1^{3,4} 2, 4, 6^{1,2}, 7—11, 13 a, 13). Kvevlax, Vassor. Sj. Johanna Nygren. Uppt. J. A. Nygren 1892.

KK. (3, 6—11, 13 a, 13). Kvevlax, Vassor. Ur Karl Örn's visbok. Uppt. J. A. Nygren 1892.

LL. (1^{3,4}, 2^{1,2}, 2^{2,4}, 7^{1,2}, 6^{1,2}, 6^{3,4}. Stroferna tvåradingar). Pörtom.

MM. (str. enl. N: 1—3, 3^{3,4} 4^{1,2}, 4^{3,4} 5^{1,2}, 5^{3,4} 6, 7—9). Replot. Vallgrund. Ur lotsen Anders Stolpes visbok. Uppt. J. E. Wefvar 1875—1876.

NN (1 a, 1 b, 1, 2^{1,2} 3^{3,4}, 4^{3,4} 6¹, 7—9). Vasa län. Uppt. Mikael Lybeck 1883.

OO. (1 a, 1 b, 1, 2^{1,2} 3^{3,4}, 4^{3,4} 5, 7—9). Larsmo. Uppt. Zachris Schalin 1880—1882.

Avvikelser i Q enligt B.

1¹ Och detta . . . — 1² går — 1³ Och f. [han].

2¹ Ja, inte så blir . . . — 2² för den bölja b.

3¹ Detta . . . — 3² Han . . . — 3³ byggmästare.

4¹ fina — 4² masterna.

5¹ Och detta . . .

7¹ När de hade seglat tre mil ifrån strand — 7² Så börja . . . 8¹ komma så långt ifrån l. — 8² inga präster — 8³ mästerna tre.

Avvikelser i R—LL enligt C.

1¹ H. Iver . . . X; Och P. h. gångade på k. T; H. Bejer h. g. åt kammaren in GG; sig i kammaren in R, V, X, Å; till kammaren in Ö; i kammaren in Y; gångar sig på k. U; på sitt k. Z; på kammargolvet in AA — 1² För att kamma och krusa sitt hår T; kammar och krusar s. h. R, S, U, CC; H. krusar och kammar s. h. V, X, GG; Och kammar och städar s. h. Ö; H. kammar och friserar s. h. Y; H. kammar och pudrar s. h. Å; O. kammade och krusar s. h. Z; O. kammade och krusade s. h. Ö — 1³ S. gångar han sig S, V, X, Y, Å, AA, BB; S. gångar han in U, Å, Ö; Så gångar han R, FF, GG; Så gångade han in T; Då gångar h. s. i. Z; Petter han gångar sig JJ; Herr Peder h. gångar sig DD, LL; [in] AA; t. fostermodern sin S, T, Y, Å, BB, DD, LL; t. fostermodern sin Z, CC, FF, JJ; kär fostermodern in R; t. s. kära f. U, Å, Ö;

t. styvmodern sin V; t. fostermodern in X; fostermoder AA; därifrån t. s. fostermoder in GG — 1⁴ Och h. frågar . . . [en] R, S; För att fråga . . . [en] JJ; Och frågade . . . [en] T, Z, Å, AA, DD, FF, GG, LL; O. frågar . . . [en] U, V, Ö; Och frågar v. död h. skall få Å; O. frågar vilken död h. skall f. CC; Han frågte med vad död han s. dö X; För att fråga vilken död . . . Y, BB.

1 a¹ Herr Peder han gångar Y, Ö, BB; till sjöstranden ned Ö; till havsstranden ned Y, BB; Herr Fäder han gångar sig neder till strand FF — 1 a² För att bygga ett förgående skepp Y; Där ville han bygga sig ett skepp Ö; För att segla över böljorna de blå BB; Spöterande på snövitans sand FF — 1 a³ Han skulle nu bygga ett skepp så grannt FF — 1 a⁴ På det bästa sätt som han kan FF.

2¹ [Nej] AA; Och intet . . . R, T, U, Å,

LL; Ja, intet . . . S; Inte blir du lagder på s. ned V; Icke bliver du uppå sjuksängen lagd X; Och inte(t) s. d. på sjuksängen dö Y, Å; Inte så dör du i kammaren din BB; Ej heller s. d. . . Ö; Och i. så dör du FF, GG; Men intet fick han dö u. s. sin JJ; (up)på s. d. R—U, Z, Å, Ö, AA, DD, GG, LL; uppå sotasängen d. FF — 2^a (Och) ej h. bliva slagen S, T, U, Y, Å — AA, DD, LL; E. h. blir du slagen V, X, BB, FF, GG; E. h. skall du dö R; E. h. skall du stupa uti krig CC; E. h. blev beslagen JJ; Intet bliva slagen Z; uti krig S—BB, DD, FF, GG, JJ, LL; med sår X — 2^a M. a. d. då f. Ö; dig bara för BB; dig noga uppå Y, Å; dig nog för CC; [väl] X, JJ; böljorna blå Å, CC; böljorna de blå S, Y, Z, BB, JJ; de böljorna b. V, Ö, FF, LL; de böljorna de blå X; Sveaböljan blå GG; falska b. b. T, U, Å, AA; svaga b. b. R — 2^a Ty de skola R; Ty de ämna T, Å; Ty de ämnar att AA, LL; Ty de vilja V; Ty de kunna JJ; De vilja U; Att de inte må S; Att de icke X, Y, Z, Å, Ö, CC; Att den ej må GG; Att de ej må BB; Att du intet förkortar ditt liv FF; förkorta ditt liv R—CC, GG, JJ.

2^a Om intet jag dör uppå sotasängen min GG — 2^a Ej heller bliver slagen uti krig GG — 2^a Nog aktar jag mig för böljorna de blå GG; Nog skall jag akta mig för de böljorna de blå X — 2^a Att de ej må GG; Att de icke X; förkorta ditt liv GG, X.

3^a Ja (Och) du skall . . . S, Z, Å; För du skall . . . CC; Och skeppet skall du bygga AA; Vi s. b. oss ett . . . T, LL; Ett skepp vill jag bygga EE, HH, II; Vårt skepp det skall vara KK; utav l. ek AA; av den l. k. EE; av renaste k. HH, KK; av renaste gull II — 3^a Och mästerna av R, EE; Och mäster S, KK, LL; Och master T, V, X, Z; Och masten AA, II; Och dess mäster av HH; valfiskeben S, T, X, Z, GG, KK, LL; valfiskens ben V, CC, HH, II; klar elfenben EE — 3^a Och vimplarna . . . R, S, V, Z, Å; Och flaggorna . . . T, CC, HH, II; Och topparna AA; Och flaggan den GG; Flaggor de skall KK; Och skeppet skall lysa som EE; skola vara utav V; rödaste g. R, S, V, Z, EE, GG; renaste guld CC, HH, II, KK; utav skäraste g. T; utav ädlaste g. Å; utav klaraste g. AA — 3^a Och flaggorna R, S, V, Å; Och flaggorna Z; Och vimplarna T, AA, CC, GG; Och vimpelen II, KK; Och guldärningen HH; Och mästerna skall lysa likaså EE; skall vara likaså CC; likaså med R, GG; likaså de V; där likaså T; de lika så Z, Å; likaså S, II, HH, KK; av siden så rött AA.

4^a Och så byggde de ett s. R; Så byggdes

där ett s. DD; Och det byggdes ett s. U; Petter han byggde ett s. JJ; Han byggde ett s. (även: Och skeppet blev byggt) Y; Och skeppet det byggdes Å; Och skeppet det var Ö; Skeppet det var ju BB; Och skrovet det gjordes FF; av det l. kork (kurk) R, DD; av ädlaste k. BB; utav baraste k. U, Å; utav valfiskeben Y, Ö; utav valfiskaben FF — 4^a enl. 3^a R; Och mästerna U, Y, Å, BB; Och mästerna FF; Och masterna Ö; Och mäster . . . DD; Gjorde mäster JJ; av valfiskeben U, Å; tre likaså Y, Ö, FF — 4^a Och vimplarna de voro a. rödaste g. R; V. skall vara U, Å, JJ; Ty lagret det var ju BB; Men topparna var FF; utav rödaste g. Y, Å, FF; av det renaste g. U; av renaste g. BB; utav finaste g. JJ — 4^a Och seglena som silver de sken R; Och flaggorna U, Y, Å, BB, JJ; Som sattes där överst uppå FF; skall lysa såsom eld JJ; så vita som snö BB; likaså med U, Y, Å.

4 a Sen tager han en skeppare och styrman — Som styr detta skeppet ifrån land — Först glömmo de bort Gud Fader — Guds Son och den Helige And FF.

6^a Så segla de bort till det främmande land DD; Och när som de hade seglat R; (Och) när de hade seglat T, U, Y, Z, Å—BB; Men när de ha seglat i S; När som vi hade seglat V; Men när som vi ha seglat HH; Och när vi hade seglat X, Å, II, KK, LL; När som Petter hade seglat JJ; När herr Bejer hade seglat GG; Då skeppet hade seglat CC; Men när det seglat haver i EE; trehundra mil LL; trehundra mil V, EE; en fyrahundra mil S, Z, Å; i fyrahundra mil Ö, AA, CC, JJ; i fyratusen mil BB; kring fyrahundra mil X; omkring fyrahundra mil HH, II, KK; i femhundra mil Y, Å; femhundra mil U; femhundra mil omkring T; i sjuhundra mil R; uti åttahundra dygn GG — 6^a Då stannade skeppet sin fart LL; Börja skeppet att gå, ila fram över böljorna de blå JJ; Då börja(de) vårt skepp . . . HH, KK; Då begynte vårt skepp . . . II; Då begynte . . . T, X; Så stannade skeppet BB, CC; på grund BB; och stod still CC; [det] R, S, U, V, Y—AA, EE, GG; [till] X, Y; att stå still Y, Å, Ö; för att stå KK; illa på att stå Å; Där de skulle hava så bra DD — 6^a Och folket de gräto, bad innerligen Gud BB; Och folket det R, U, Y, Å, Ö; Då började de bedja till CC; Då bådo de alla sin T; De bad till sin Gud uti himmelen om AA; Då bådo de Gud och sin fader i himmelen EE; Då bådo vi GG, HH, CC; Då bad vi II, KK; Vi bådo till vår Gud och vår fader i himmelen V; Sen (Då) bad han till S, Z; Han bad ju till sin fader hos Å;

ropa till sin Herre och sin Gud R; alla till Herren vår Gud GG; till Gud och vår far i himmelen HH, II, KK; bad till sin Y, Ö; bad till far och Ä; vår fader och vår LL; Gud i himmelen T, U, Y, Ä, Å, Ö, CC, LL; Gud och sin fader i himmelen Z; sin Gud och sin far S — 6^a.: Om de hjälp .: kunde få R; Om hjälp om de (han) detta kunde få S, Ä, CC; Om hjälp han vid detta kunde få Z; Om vars räddning de då kunde få T; Om (Att) de hjälpande hjälp skulle få U, Y, Ä; .: Att det hjälp .: skulle få Ö; Om den hjälp som vi där kunde få LL; Om de ej BB; Om vi ej HH, II, KK; Om de EE; Att vi GG; någon hjälp kunde få BB, EE, GG — II, KK; Vad räddning de sen skulle få AA; Men vårt skepp stod lika fast ändå V.

7^a Kaptenen han var (ju) S—Ä, AA, BB, II; Herr Peder han var Ö; Vår kapten han var CC, EE, HH, JJ, KK; Men vår kapten han vart R; en förståndiger man S—Y, Ä—CC, EE, HH—KK; en förståndiger man R; en välförständig man Z — 7^a Han talade R—U, Y—CC, EE, HH—KK; Han talte V; Han språkar X; förståndiga ord S—U, X—CC, EE, HH—KK; de förståndiga ord V; förståndeliga ord R— 7^a Och (Ja; Kom) låtom oss kasta R—T, V, Z, Ä, Ö, AA, HH; Låt oss nu kasta U, Y, Ä; Så låtom oss nu kasta II; Han sade: låt oss kasta X, EE, JJ; en gulltärning ö. R, S, V, Ä, Ö, CC, EE, JJ; en gulltärning ombord U, Z, HH, II; en guld-tärning på bord Y; guldpenningen ombord X; g. ombord BB; tre g. ö. T; tre g. ombord Ä, AA; Så drog han upp guld-tärningen och satte den ombord KK — 7^a För att se . . . R, U, X, HH, II; Få vi se vem S, V, Ö, AA; Vi få se vem JJ; Får man se T, BB, CC; Att få se vem V, Y, Ä, Å, KK; Så får vi se vem Z; Och se vem som EE; vem synden har gjort X; största synd haver g. V, Y; största synd har g. Ä, II; som s. synd har g. Ä, CC, Z; den s. synd har g. JJ, KK, EE; vilken störste synder g. HH; som största syndern är inför Gud AA.

8^a (Den) första guld-tärningen T—V, Ö—EE, GG—KK; (Den) f. guld-tärning R, S, Y, Ä, Å; Första guldpenningen som X; Första guld-tärnan Z; De spelte guld-tärning FF; sorgebordet r. R—T, X—Ä, BB—DD, GG, JJ, KK; sorgebordet föll U; sorgebordet brann AA; sorgebordet sprang EE; sorgebordet Y; syndbordet II; som över sorgebordet r. Ä; som över bordet r. Ö; som uppå spelebordet r. V; där överst ombord FF—8^a För de . . . R, Y; [unga] T—X, Z—CC, EE, FF, HH—KK; För dessa T, U, Ä, Å; Över dessa Ö, JJ; Ibland

dessa EE; Bland dessa HH, II; Ibland de AA, KK; Emellan V; Allt mellan BB; Den rann för X; För de tappre CC; Emellan de skeppareman S, Z; Vem som den störste synden skulle ha FF; *saknas i* DD — 8^a Då föll l. allt R; Och l. han f. V, Y, Ä; Och lotten föll på T, U, Z, Ä, AA, EE; Peder T, U, Z, Ä, AA; Petrus EE; Ja, lotten d. f., på P. den föll S; på h. Peder R, T, Y, Ö, BB, CC; på h. Fäder FF; på h. Pider Ä; på vår Peder V, DD, JJ; på vår Iver X; på vår Petre HH, KK; på vår Pedri II; första gång X, Y, Ö, BB—DD, HH—KK; för första gång T, U, Z; för första gången han EE; den föll för första gång Ä, AA — 8^a (För) första gång på vår S, V; För en älskeliger Ä; På vår ä. AA—CC; Denna älskvärda EE; älsklige S, Ö; älskade U, V, Z, Ä, DD, JJ; Som var konungens älskade son X; Den yngsta konungens son FF; konungason R—V, Y—EE, HH—KK.

8 a* Nu haver vi seglat så långt ifrån land — Att vi inga präster kunna få — Men fallen nu neder på böljorna blå — Och beder Gud Fader om nåd FF.

9—10 *enligt 8 i samtl. var.*

11^a (Ja) Och efter det är jag S, T, Y, Z, Ä, Ö, AA, EE; (Och) är det nu jag Ä, CC; Och är det nu så U, X, II; (Men) är det väl så HH, KK; Och är jag nu den JJ; Om det sig händer BB; Och eftersom jag R, V; den s. syndarn är här ombord R; som nu s. s. är AA; som (den) s. synden gjort S, T, Ö; som den s. synden haver gjort Y, Ä; som den s. synd haver gjort Z, Ä, CC, EE, JJ; s. synden har gjort V; att jag U, X, BB, HH, II, KK; s. synd har gjort II, KK; den s. synd haver (har) gjort X, BB; s. synden gjort U; s. synder gjort HH — 11^a Så ville jag . . . R; Se, då bekänner jag S; Då bekänner j. den T; Så bekänner jag Y—Ä, AA, EE; Så måste KK; Visst vill j. b. Ä; Vill jag berätta Ö; Så skall j. b. BB; [Då] HH; Så v. j. b. mig då II; [alla] R, U; mitt brott S, V, Z, HH, JJ; min synd Ä, AA, BB, KK; allting för er EE; den för er X, Ä, CC; inför er S, Z, Ä; inför Gud T, AA; för eder allihop Y, Ö — 11^a Ty kyrkor R, T, Ö, BB, DD, JJ; Tre k. s. Z, Ä; Två k. CC; Kloster U, Y, EE; Två kloster AA; Ett hjärta V, Ä; Laster HH, II, KK; har jag rövat R—V, Y—EE, HH—KK; Kyrkor har jag plundrat X; Och kloster T, X, Ö, BB, DD, JJ; Tre kloster S, Z, Ä, CC; (Och) kyrkor U, V, Y, EE, HH, II, KK; Tre kyrkor AA; I kyrkor Ä; Byar R; har jag brännt R—EE, HH—KK— 11^a (Och) flickor R, U, X, Y, Ä, DD, EE, II,

* Jfr B 8.

JJ; Två flickor S, Z, Å, BB; (Och) tre flickor T, CC; Och mång(a) flickor Ö, AA; Vackra flickor V, HH, KK; haver jag R; har jag S—Å, BB—EE, HH—KK; narrat S—Y, Å—EE, HH—KK; och skämt R, S, DD, EE, HH—JJ; ock skämt Z; och skämt V, Y, Å; och förskämt AA; och glömt BB; så (att) jag skäms T, U, Å, KK; på skämt Ö, CC; alltjämt X.

11 a² Så tagen i mig och kasten mig i sjön X.

13¹ Om någon utav eder S, T, V, X, Z, Å, AA, DD, EE, JJ, KK; Men (Och) om någon av er (eder) Y, Ö, CC; Skulle det så hända R, U, Å; Om det så händer att någon av er BB; skulle komma i land S, T, V, Z, Å, Ö, AA, CC, EE, JJ, KK; (nu) kommer i land X, Y; att ni kommer (ut) i land R, U, Å; kommer till att fara i land DD — 13² Och min fästemo R, S, U, X—Å, CC—EE, JJ, KK; och min fästemo T; Och min fästmo V, AA; (hon) frågar efter mig R—Y, Å, AA, CC, EE, JJ, KK; kommer till att fråga efter mig DD; hon frågar var jag är Å; skall fråga var jag är Z; Och träffa min kära fästemo Ö; som kommer med livet i land BB — 13³ (så) såg henne R—T, X—Å, CC, EE, KK; så såg U, Y, Å, DD; så sägen V, Ö, JJ; Sägin henne AA; att jag vilar R, T—Ö, CC, DD, JJ; att jag drunknat KK; att jag tjänar S; att jag finns AA; att jag här uti böljorna är EE; under böljorna (de) blå T—Å, CC, JJ; under svaga böljor blå R; ibland Ö; uti DD; på KK; böljorna blå Ö, DD, KK; uti främmande land S, AA; Så hälsa min brud att j. är i främmande land BB — 13⁴ Sägg henne S—U, X—Å, CC, EE; Så såg DD; Och sägen V; Och be KK; Sägin henne AA; Och R, Y, Ö; att hon gifta sig S, U, Z, Y, Å, Ö, CC, EE, KK; (nu) får S, U, X — Å, Ö; bör KK; att hon gifter sig T, Å, AA; snart T; fort AA; att hon genast gifter sig DD; att hon får gifta om sig; Att hon skulle söka sig en ann BB; Och jag ber hon skall strax gifta sig JJ; Och att de förkortat mitt liv R.

13 a¹ enligt 13¹ R—T, V—Z, Å—EE, JJ, KK; Om någon av eder nu kommer i land U — 13 a² enligt 13² R—Z, Å—CC, EE, JJ, KK; Och om någon DD; fostermor R, U, Y, Å, Ö, CC; fostermoder [hon] T, X, Z, AA, DD, JJ, KK; styvmoder V, DD; moder EE — 13 a³ enligt 13³ R—Z, Å—EE, JJ, KK; mor BB; tjänar uti R, S, U, X, Å, Ö, EE; tjänar uppå DD; är uti T, CC; bor i Y, JJ; finns (uti) AA; vandrar uti Z; seglar emellan V; främmande

land R, S, V, Z, Ö, AA, EE; ett främmande land T, X, Y, Å, CC, JJ; ett främmande slott U; konungens gård DD; i havets djup BB; vilar på falska böljor blå KK — 13 a⁴ Och har (det) både S, Z; Och har det så U; Där så haver jag det V; Och att jag har så Y; Och där haver båd Å; Och haver här Ö; Sägg henne KK; Och mår så förfärligen gott JJ; A. h. aldrig mig mera sörja skall BB; Och här har jag ståtligt och gott CC; trevligt och (så) gott S, U, Z, Ö; trevligt och bra Y, Å; att jag mår DD, EE, KK; att jag haver T, AA; att jag lever och mår bra X; där så bra T, AA, DD, KK; där så väl EE; ganska bra V; saknas i DD.

13 b¹ enligt 13¹ S, T, Z, Å, CC — 13 b² enligt 13² S, T, Z, Å, CC; fosterfader S, T, Z, Å; fosterfar han CC — 13 b³ enligt 13³ S, T, Z, Å, CC; honom S, T, Z, Å, CC; svävar S, Z, Å; uti evighetskval S; (ut) i evighetens kval Z, Å; tjänar i ett konungaland T; är uti evighetens grav CC — 13 b⁴ Sägg honom att T, Z, Å, CC; jag mista skall mitt liv T; han bättrar sig Z, Å; han bättra sig får CC; Bed honom att han bättrar då sig S.

14¹ (Och) så (Sen) togo de R—X, Å, Ö, BB, DD, EE, HH, II; Så ta de Y, Å; De togo AA; [herr] T, X, EE, II; Iver X; Pider Å; Petrus EE; Pedri II; vår Petre HH; gullgula R, U; ljusgula V, BB, GG; lingula II; fagergula S, Z; fagra gula Å, AA; sitt gullförgyllda T; gulbruna EE; ljusbruna X, DD; lockiga Y, Å, HH; kru-siga Ö — 14² [de] R—Ö, BB, DD, EE, HH, II; kastade denne HH; kasta Y, Å; hyvade S, Z; langade T, Å; långade DD; slungade EE; uti sjön S, Z, Å; i sjön U; över däck AA — 14³ [herr] R, S, U, V, Y — Å, AA, BB, DD, HH, II; Och P. T; Då Iver begynte sjunka X; börja sjunka R, S, U, V, Z, Å, BB, DD, EE, HH, II; börjar sjunka T, Y, Å, Ö, AA; börja skeppet R, S, Z, Å, BB, DD, EE, HH, II; börjar skeppet U, V, Y, Z, Å—AA; begynte skeppet att gå X; och skeppet börjar gå T; gå BB, EE; stå Å; på att gå Z; till att gå S, U, V, Y, Å—AA, DD, HH, II; till att gunga R — 14⁴ Och segla över DD; Och svaja(r) över T, Y, Å; Och det svajar över BB; Och svaja på U; Och svaja ut på S, Z; Och det svajar på EE; Och de svaja(s) uppå V, Å; llar fram för Ö; För att svänga sig i HH; För att svinga sig i II; Och gå fram över svega böljor blå R; böljorna de blå S—V, Y—Å, BB, DD, II; de böljorna blå Ö; böljorna blå EE, HH; Och svajade sakta till lands X; Och de komma lyckligt till land AA.

Avvikelser i MM—OO enligt N.

1¹ Och skeppet det var u. valfiskens ben NN, OO — 1² Med mäster av rödaste gull NN, OO — 1³ Och flaggan i topp var . . . NN, OO — 1⁴ Och knoppar där överst uppå NN, OO; toppar MM.

1 a¹ Herr Peder NN; Pitter OO; han gångar sig i kammaren in NN, OO — 1 a² Till (För) att krusa och kamma sitt hår NN, OO — 1 a³ Herr Peder NN; Pitter OO; han frågte av moderen sin NN, OO — 1 a⁴ Vad död han skulle få NN, OO — 1 a⁵ Ja, ja, blott du NN; Bara du OO; vaktar dig för böljorna blå NN, OO — 1 a⁶ Så att du ej förkortar ditt liv NN, OO.

1 b¹ Herr Peder NN; Pitter OO; han gångar sig till stranden ned NN, OO — 1 b² För att bygga ett ståteligt skepp NN, OO.

2¹ I morgon s. skola v. s. NN, OO — 2² O. vinden är oss god NN, OO; vinden kunde f. MM — 2³ [som] MM; böljorna MM.

3¹ ett år MM — 3³ I morgon MM; Om morgon så skola OO; Om ej så kasta vi l. NN — 3⁴ Och den l. f. på, honom kasta vi

över bord NN; [lotten] OO; den kasta vi i sjön OO.

4² i hav MM — 4³ Jonas . . . och flöt NN, OO.

5¹ haver jag v. MM; Och sade: I skogen [så] . . . OO — 5² mord och hor MM, OO — 5³ M. mans ä. s. haver h. dräpit MM; Många mans ärliga ä. haver jag dräpit OO — 5⁴ [så] haver jag bortskämd OO; haver h. bortglömt MM.

6¹ O. mång mans hustru haver jag skändat NN — 6² haver MM.

7¹ skulle MM—OO — 7² [han] NN, OO — 7³ tjänar i MM, NN; tjänar allt uti OO; Engeland NN, OO; konungens gård MM — 7⁴ där ganska bra NN, OO.

8² [hon] NN, OO — 8³ har drunknat i NN, OO; vilar i MM; böljorna blå MM — OO — 8⁴ [att] NN, OO; [för] MM—OO.

9² fästmö hon MM; fästekvinna NN, OO — 9³ enligt 7³ MM, NN; i böljan den blå OO — 9⁴ Och . . . [att] NN, OO.

39. Den falske riddaren.

Helsingfors, Svenssons saml. 19, 12.
Ur osignerat häfte. Uppt. A. P. Svensson.

1. Och herr Peder han gångar upp till
jungfrubur,
— lindelöven gröna —
till sköna jungfrun talade herr Peder nu.
— men mycket sker uti lönndom —
2. »Och vill sköna jungfrun med mig
härifrån gå,
så skall ni bliva frua uppå min gård.
3. Jag femton par hästar har uti mitt
stall,
och tjuo par svenner med dem rida vall.
4. Och oxar och kor jag har utan tal,
och därtill av får än ett hundradetal.
5. Och fartyg så har jag på sjöböl-
jan blå,
och om något fattas, så kan jag det få.
6. I given åt mig handen och hjärtat
med,
ej någon skall röra ett hårstrå på er.»
7. Sköna jungfrun skådar på herr Pe-
der ned:
»Nej, aldrig så bliver jag frua åt er.
8. Nej hellre så vill jag en svinaherde
ta,
för han kan sin ära ännu hava kvar.»
9. Sköna jungfrun tager sin silver-
skafta kniv,
hon stack så herr Peder såsom man stic-
ker svin.
10. Sköna jungfrun ropar på sina pi-
gor små:
»Herr Peders lik på gården I nu draga
mål!»
11. Sköna jungfrun sade: »En bättre
man jag tar,
en riddare tar jag, som än har äran kvar.
12. Så sadlen nu upp min gångare
så grå,
jag skall mig begiva till konungens gård.»
13. Och sköna jungfrun framföre ko-
nungen står:
»Herr Peder han ligger nu död uppå min
gård.»
14. Och ligger herr Peder död på
eder gård,
han må sig själver skulda, att döden
han får.
15. Och konungen bjöd sköna jung-
frun sin hand,
— lindelöven gröna —
gav henne gullkronan och drottninga-
namn.
— men mycket sker uti lönndom —

40. Vattukarl.

MELODI.

a. HI, S.L.S. 82, 399; även S.L.S. 125, 63. (A)

a. Åb, Hitis, Högsåra.
Sj. Edla Jakobsson.

Uppt. O. R. Sjöberg 1887.

Ko - nun - gens son ut - - i En - - ge - land. De le - von för -
ut - av all än - da. Han loc - ka - de mig en lil - ja så
grann. Den jung - frun var kom - men i vån - da.

TEXT.
Översikt.

A. HI, S.L.S. 82, 285. (a)
B. VÖ, S.L.S. 28, 243.

A.

Varianter.

Hitis, Högsåra. Sj. Edla Jakobsson. Uppt. J. E. Wefvar 1880-talet.

1. Konungens son uti Engeland
— de levon förutan all ända —
han lockade mig en lilja så grann.
— den jungfrun var kommen i vånda —

2. Han lockade mig i en blomster-
äng,
där han plocka blommor, och jag bädda
säng.

3. Och jungfrun hon gångar sig i
kammaren in,
där föder hon sig en så liten kinn.

4. Sen svepte hon barnet uti sitt vi-
taste linn,
sen lade hon det i sitt lilla gullskrin.

5. Sen tog hon skrinet under sin
arm,
sen gångar hon sig till den långa sjö-
strand.

6. Så sköt hon skrinet ifrån land:
»Gud låte det räka och aldrig se land.»

7. Konungen slankar längs med land,
då fick han se där skrinet slog på land.

8. Konungen sade åt tjänaren sin:
»Gå in efter skrinnycklar min.»

9. Konungen läser upp detta skrin,
en liten kinn för honom låg.

10. »Detta barn så vill jag giva ett så
vackert namn,
unga Vattukarl han heta skall.

11. Femton år skall du vara på min
gård,
sen skall du bliva min utvalda måg.»

12. När femton år förlidna var,
då började han på handen giva.

13. De drucko i dagar, de drucko i
två,
men intet vill bruden åt sängen gå.

14. De drucko i dagar, de drucko i
tre,
men intet vill bruden åt sängen se.

15. Fjärde dagen åt kvällen led,
då började bruden åt sängen se.

16. Sen la de bruden i sängestock,
men bruden vände sig till väggen bort.

17. »Är du nu unga bruden min,
så vänd dig nu om, din ögon till mig.»

18. »Och intet är jag kära bruden
din,
jag är kära modren din.»

19. »Är du nu kära modren min,
var haver du kära fadren min?»

20. »Konungens son uti Engeland
han lockade mig en lilja så grann.

21. Han lockade mig åt en blomster-
säng,
där han plocka blommor, och jag bäd-
da säng.»

22. Om morgonen bitti, då dagen
blev ljus,
då slankade konungen på brudehuset in.

23. »God morgon, unga mågen min!
Hur mår unga bruden din?»

24. Och intet så är hon unga bruden
min,
men hon är kära modren min.»

25. »Är hon nu kära modren din,
var haver hon då kära fadren din?»

26. »Konungens son uti Engeland,
han lockade henne en lilja så grann.

27. Han lockade henne åt en blom-
steräng,
där han plocka blommor och hon bädda
säng.»

28. Och konungen han vred sina hän-
der ihop:
»Det har jag intet trott.»

29. Un Vattukarl han salar upp sin
gångare grå,
— de levon förutan all ända —
sen rider han sig på sin kära faders gård.
— den jungfrun var kommen i vända —

B.

Vörå. Uppt. M. Thors 1892.

1. Det lider allt till en midsommardag,
— det lever väl än —
då jungfrun skulle föda barn.
— den jungfrun blev lönligen sorgsen —

2. Hon svepte det barnet i vitan
schalett
och lade det uti litet guldskrin.

3. Hon sparkar till skrinet allt med
sin fot,
så havets böljor togo emot. och konungen gav honom unga dottern
sin.
4. Konungen kom hem ifrån Engeland,
han såg där litet guldskrin var. 11. »Jag vill aldrig Karlvågersman
ha,
han är ju bara ett hittebarn.»
5. Han tog det skrinet allt upp i sin
famn
och seglade så hem igen. 12. »Ett hittebarn får mat och lön»
— — — — —
6. »God morgon, god morgon, unga
dotter min!
Haver du nycklar båd stora och små?» 13. »Du vill att jag skall vara unga
bruden din,
fastmera så är jag modern din?»
7. »Nog haver jag nycklar båd stora
och små,
men ingen som mände det låset uppgå.» 14. »God morgon, god morgon, Karl-
vågersman!
Hur mår unga bruden din?»
8. Han frestade en, han frestade två,
den tredje mände det låset uppgå. 15. »Hon säger, att hon ej är bruden
min,
fastmera så är hon modern min.»
9. Han tog det barnet allt upp i sin
famn
och kristnade det till Karlvågersman. 16. »Vem är då fadern din?»
»Unga konungen uti Engeland.
10. Karlvågersman växte, och han
blev stor, 17. Han haver mig lockat, medan jag
var ett barn.»
— det lever väl än —
— — — — —
— den jungfrun blev lönligen sorgsen —

41. De två konungadöttrarna.

Svenssons saml. 4, 51; publ. Brage, årsskr. IV, 206.
Sj. Erika Svensson, f. i Korpo 1832. Uppt. A. P. Svensson.

1. Där kommo två jungfrur på konungens gård,
— två rosor och adeliga blomma —
de voro bortrövada, alltsen som dom
var små.
— från Engeland så äre vi allt komne —
2. Och jungfrurna inför dronningen
stå:
»Och höves här allt de små tjänstemör
i år?»
3. Och dronningen framför dem på
golvet står:
»Nog höves oss de unge små tjänstemör
i år.»
4. »Och kunnen I sy, och kunnen I
baka,
och kunnen I det röda guldets maka?»
5. »Väl kunna vi sy, och väl kunna vi
baka,
men allra bäst kan vi röda guldets maka.»
6. »Här så haver jag en förgyllande
väv allt för er,
o säg, kunnen I väva mig den väven
ned?»
7. Den äldsta hon satte sig i väve-
stolen ned,
den yngsta hon trädde i skaft och i sked.
8. Det första slag hon på väven vov,
där vov hon in himmel, där vov hon in
jord.
9. Det andra slag hon på väven vov,
där vov hon in solen och klara mån.
10. Det andra slag hon på väven vov,
där vov hon in buskar och grönan träd.
11. Det tredje slag hon på väven vov,
där satt hon in fader, där satt hon in
mor.
12. Det fjärde slag hon på väven vov,
där vov hon in syster, där vov hon in
bror.
13. Den äldsta hon fällde den väven
allt ned,
den yngsta hon bar den i dronningen
knä.
14. Och dronningen framföre dem
på golvet står:
»Och fagrare väv jag väl aldrig såg.»
15. »Den äldsta skall bära mina nyck-
lar i band,
den yngsta skall taga min son allt till
man.»
16. »Och icke är den seden så i vårt
land,
att systren skall taga sin broder till man.
17. Och icke är den seden så i vårt
land,
att kär moderen skall giva barnen var-
ann.»
18. Och det vart glädje, och det vart
gny,
att konungens döttrar var komna till by.
19. Och det vart glädje i konungens
gård,
— två rosor och adeliga blomma —
när moder och döttrar de kändes åt.
— från Engeland så äre vi allt komne —

42. Klampfen.

Östra Nyland, Nyl. nat. Arvid Nybergs saml.; även Nyl. III, 116. (mel. och text).
Uppt. Arvid Nyberg 1870.

Konungsson spat - se - ra - de med vä - gen där fram, fram. Där
möt-te ho-nom Styl - ter, den ar - ma man.

Östra Nyland, uppt. se ovan.

1. Konungen spatserade med vägen där fram,
där mötte honom Stylter, den arme man.
2. »Hör du min Stylter vad jag dig säga vill,
vill du nu låna åt mig klampfen din?»
3. »Du är en konungason så fin,
aldrig så lånar jag dig klampfen min.»
4. Konungsson han vredgades över dessa ord,
då slog han den arma Stylter till jord.
5. Konungsson satte sig ned på en sten,
då binder han klampfen vid sitt ben.
6. Konungsson han gångar sig till jungfruens gård:
»Statt upp, sköna jungfru, drag låsen ifrån.»
7. »Och är du min Stylter så stig nu här in,
jag hörer väl ljudet av klampfen din.»
8. Konungsson han satte sig ned på en stol:
»Statt upp, sköna jungfru, och drag av mig mina skor.»
9. »Jag är en konungadotter så fin,
tro aldrig så drager jag skona av dig.»
10. Konungsson han vredgades över dessa ord
och sprang uti sängen med båd strumpor och skor.
11. »Gud nåda min stackars flicka,
nu är min Stylter död.
Nu har jag min ära förlorat.»

43. Tiggargubben.

- a. IÅ, Nyl. III, 134. (A)
- b. FB, I.N.E. Saml. O. A.
- c. BO, B.F.A. n:r 20 c; även I.N.E. Saml. O. A. (C)
- d. HI, S.L.S. 82, 379. (B)
- e. PÅ, Nyl. III, 136. (E)

MELODI.
Översikt.

a. NI, Ingå.

Varianter.

Det bod - de en jung - fru så högt upp i land. Dit
fri - - a - de rid - da - re, dit fri - a - de a - dels - män. Men
kär - le - ken var in - tet kom - men än.

b. Åb, Finby. Sj. Tilda Troberg.

Uppt. Otto Andersson.

Och al - drig har jag haft nå - got slott ut - av bly, och al - drig har jag
sli - tit nå - gon skjorta som var ny. Ri - ka fri - a - ren är in - te kommen än - nu.

c. NI, Borgå, Kurböle. Sj. Lovisa Blomkvist, f. 1846.

Fonogr. Otto Andersson 1908.
Kop. G. Dahlström.

De ha - de en jungfru ut - i vårt land, till hen - ne fri - a rid - da - re och
a - delsmän. En så re - de - li - ger kar har al - drig kommit än. Till

hen-ne fri - a rid-da - re och a-dels-män. Hon gjord ej an-nat än
spott och spe av dem. En så re - de - li - ger kar har al-drig kommit än.

d.¹ Åb, Hitis, Vänö.
Sj. Johan Stens.

Uppt. O. R. Sjöberg 1880-talet.

Där bod-de en jung - fru så högt upp i land. Till hen - ne så
Till hen-ne så fri - a bå - de fat - tig och rik, och somlig gav hon
fri - - a mång re - de - li - ga man.
kor - gen, och som-lig gav hon skit. Ri - ka tig - ga-ren är
in - tet kommen än.

e. Nl, Pärnä.

Upp i län-det ha-ver jag en gård ut - av bly. Be - ha - gar skö-na
jung-frun kom-ma spat - se - ra där - ut - - i? Li - tet ri - ka - re
var - der jag kommand än.

¹ Orig. tonart A-dur.

- A. IÅ, Nyl. III, 134. (a)
 B. HI, S.L.S. 82, 151. (d)
 C. BO, I.N.E. Saml. O. A. (c)
 D. KN, S.L.S. 215, 141.
 E. PÅ, Nyl. III, 136. (e)

TEXT.
 Översikt.

A.

Varianter.

Ingå.

1. Det bodde en jungfru så högt upp
i land.
Dit friade riddare, dit friade adelsmän.
— men kärleken var intet kommen än —
2. Och riddaren och tiggaren de möt-
tes på en rå,
och riddaren han sade till tiggaren så:
— att kärleken var intet kommen än —
3. Och tiggaren bad riddaren att
kasta av sin rock,
den kastade han uppå tiggargubbens
kropp.
— men kärleken var intet kommen än —
4. Och tiggargubben spatserade till
sköna jungfruns gård,
och riddaren följde med att se hur det
skull tillgå.
5. Och tiggargubben spatserade i
kammaren in:
»Var är den sköna jungfrun, som jag vill
ha till min?
6. Och högt upp i land där har jag
ett slott utav bly,
som sköna jungfrun själv skall få slanka
uti.
7. Och högt upp i land har jag åker
och äng
och åtta raska pigor, som bädda upp
min säng.
8. Och högt upp i land har jag en stor
avelsgård,
där har jag hundra par oxar och sex-
hundra får.
9. Och högt upp i land har jag hästar,
äppelkastad grå,
som sköna jungfrun själv skall få rida
uppå.»
10. Och sköna jungfrun tvådde sina
händer uti mjölk:
»Nu har jag fått en friare, som är utav
folk.»
— och kärleken är välan kommen nu —
11. De gingo, de gingo i dagarna tri,
men aldrig så kunde de det slottet få si.
12. »Och var haver du det slottet
utav bly,
som jag själv skulle få slanka uti?»
13. »Aldrig har jag haft något slott
utav bly,
och aldrig har jag slitit någon skjorta
från ny.»
14. »Nå, var haver du din åker och
din äng,
och dina raska pigor, som bädda upp
din säng?»
15. »Och aldrig har jag haft varken
åker eller äng,
och aldrig har jag sovit i ärlig mans
säng.»

16. »Och var haver du nu din stora avelsgård, dina hundra par oxar och sexhundra får?»

17. »Och aldrig har jag havit varken oxe eller får, och knappast har jag sett någon avelsgård.»

18. »Nå, var haver du dina hästar äppelkastad grå, som jag själv skulle få rida uppå?»

19. »Aldrig har jag havit några hästar äppelkastad grå, ty emellan alla byar har jag måstat gå.»

20. Och tiggargubben lätte på träpe-ruken sin:
»Och lyster sköna jungfrun lyska skorvenacken min?»

21. »Och fy dig, och fy dig, du gamla svinhund, du sov uti min famn och du kysste min mund.»
— och kärleken är välan kommen nu —

B.

Hitis, Vänö. Sj. Johan Stens. Uppt. J. E. Wefvar 1880-talet.

1. Där bodde en jungfru så högt upp i land.
Till henne så fria mång redeliga man.

2. Till henne så fria både fattig och rik,
och somlig gav hon korgen, och somlig gav hon skit.
— rika tiggaren är intet kommen än —

3. Där stodo en tiggare och hörde däruppå:
»Nog vet jag, hur jag sköna jungfrun skull kunna få.»
— rika tiggaren o.s.v. —

4. Och tiggaren han slankar åt salsgolvet in.
Där börjar han skryta av rikedomar sin.

5. »Och väl haver jag ett slott utav bly.
Behagar sköna jungfrun kom spassera däruti?»

6. Och väl haver jag tolv äppelgrå hästar.
Behagar sköna jungfrun kom och rida på den bästa?

7. Och väl haver jag både åker och äng,
och fyra mina pigor, som bädda upp min säng.

8. Och väl haver jag både ägor och jord,
och fyra mina pigor, som dukar mitt bord.

9. Och väl haver jag både ägor och mark,
över silver och gull är jag en ägare så stark.»

10. Om morgonen bittida då dagen blev ljus,
så börja de rida till rika tiggarns hus.

11. De redo över städer, de redo över land,
så börjar sköna jungfrun fråga, vad hon har fått för man.

12. »Du sade att du hade ett slott utav bly,
och böd du mig icke att få spassera däruti?»

13. »Aldrig har jag havi ett slott utav bly, och aldrig har jag slitit en skjorta, som har varit ny.»
14. »Du sade att du hade tolv appelgrå hästar, och böd du mig icke att få komma rida på den bästa?»
15. »Aldrig har jag havi tolv appelgrå hästar, men väl har jag slitit tolv hundra par kappar.»
16. »Du sade att du hade både åker och äng och fyra pigor, som bädda min säng.»
17. »Aldrig har jag havi varken åker eller äng, och aldrig har jag legat i en ärlig mans säng.»
18. »Du sade att du hade både ägor och jord och fyra dina pigor, som duka ditt bord.»
19. »Aldrig har jag havi varken ägor eller jord, och aldrig har jag ätit vid en redelig mans bord.»
20. »Du sade att du hade både ägor och mark, över silver och guld var du en herre så stark.»
21. »Aldrig har jag havi varken ägor eller mark, men över loppor och lys är jag en herre så stark.»
22. Och nu så har jag sjungit den visan till ända, och jag tänkte sköna jungfrun det sådant skull hända.
— rika tiggaren är intet kommen än —

C.

Borgå, Kurböle. Sj. Lovisa Blomkvist, f. 1846. Uppt. Otto Andersson 1908.

1. Vi hade en jungfru uti vårt land. Till henne fria riddare och adelsmän.
— en så redeliger kar har aldrig kommit än —
2. Till henne fria riddare och adelsmän,
men hon gjorde ej annat än spott och spe av dem.
3. Så fingo de fatt på en tiggareman. De klädde på honom och förde honom fram.
4. Tiggargubben satte sig på förgyllande stol.
Han började att skryta allt med sin egendom.
5. »På landet haver jag en adelsgård, och därtill tolv par oxar och sexhundra de får.
6. På landet haver jag en byggning av bly.
Lyster sköna jungfrun spatsera däruti?»
7. På landet haver jag tolv äppelgrå hästar.
Lyster sköna jungfrun att rida på den bästa?»
8. Och jungfrun hon åkte i dagarna fem,
och aldrig så kom hon till tiggargubbens hem.
9. »Och var är nu din avels(adels)-gård,
dina tolv par oxar och sexhundra får?»
10. »Inte har jag havi någon adelsgård,
ej heller har jag havi några kreatursfår.»

11. »Nå, var är nu din byggning av bly,
som du lovte sköna jungfrun spatsera uti?»
12. »Nå, inte har jag havi någon byggning av bly,
och inte har jag sliti någon skjorta ny.»
13. »Var är nu dina tolv äpplagrå hästar,
som du lovte sköna jungfru få rida på den bästa?»
14. »Inga har jag havi några äpplagrå hästar,
de var väl mina tolv tiggarmanskäppar.»
15. »Tvi vale dej, du gamle grå hund,
du lå uppå min arm och du kysste på min mun.»
16. Tiggargubben lyfte på peruken sin:
»Lyster sköna jungfrun se bråckskorven min?»
— en så redeliger kar har aldrig kommit än —

D.

Korsnäs, Harrström. Uppt. J. Tegengren 1912—1913.

1. Det bodde en jungfru allt högt uppå land.
Till henne så friade mång redelig man.
— hi, hå, allt högt uppå land —
Till henne så friade mång redelig man.
2. Så bodde där en tiggargubbe litet därifrån,
han tänkte sköna jungfrun att narra i ån.
3. Tiggargubben gångar sig till jungfruns gård,
där själv sköna jungfrun framför honom står.
4. Tiggargubben gångar sig i kammaren in.
Där börjar han att skryta av rikedomen sin.
5. »Där hemma där haver jag en jordande gård
med fyrahundra getter och sjuhundra får.
6. Där hemma där haver jag båd åker och äng,
men ingen skön jungfru, som bäddar min säng.
7. Där hemma där haver jag båd hästar och kor,
men ingen skön jungfru, som dukar mitt bord.
8. Där hemma där haver jag ett slott utav guld,
där själv sköna jungfrun skall spatsera så huld.»
9. Jungfrun hon tvättar sina händer i mjölk:
»Nu har jag fått en fästman, som föder är av folk.»
— hi, hå, allt högt uppå land —
»Nu har jag fått en fästman, som föder är av folk.»

OTRYCKT
TEXT.

E. (str. enl. A: 6, 20). Pärnä.

Avvikelser i E enligt A.

6¹ Upp i landet haver j. en gård u. b.—6² Behagar sköna j. komma spatsera däruti.

20¹ T. lyfter på peruken s.—20² Behagar s. j. skåda s. m.

Omkväde: Litet rikare varder jag väl kommand än.

44. Herr Lager och Jon.

a. SN, Nyl. III, 72. (A)

b. SN, S.L.S. 204, 279.

MELODI.

Översikt.

Varianter.

a. NI, Snappertuna.

Herr La - ger han tjän - te på ko - nun-gens gård. I va - ren väl
mo. I fem - ton da - ger och där - till ett år. Tjä - na
tro - get, sa Jon. Jag van - da det kos - ta mig rö - das - te
gull. Jag föl - jer, sa Jon.

b. NI, Snappertuna.

Uppt. E. Hedman 1909.

Herr La-ger han tjän-te på ko-nungens gård. I va - ren väl-mo. I
(Tjäna troget, sa Jon¹)
femton vec-kor och där-till ett år. Jag vän-dar det
kos - tar mig rö - das-te gull. Jag föl - - jer, sa Jon.²

A. SN, Nyl. III, 72. (a)

B. SA, S.L.S. 40, 131.

C. KÖ, S.L.S. 14, 5.

D. PA, S.L.S. 29, 264.

E. PA, S.L.S. 4, 6.

TEXT.

Översikt.

¹ Denna och motsvarande fras i övriga strofer talas. *Anm. av uppt.*

² Övriga strofer liksom i Nyl. III n:r 19. *Anm. av uppt.*

Varianter.

A.

Snappertuna.

1. Herr Lager han tjänte på konungens gård
— I varen väl mo —
i femton dagar och därtill ett år.
»Tjäna troget», sa Jon.
— jag vanda¹ det kosta mig rödaste gull,
jag följer, sa Jon —
2. Han tjänte väl intet så mycket
för lön,
ty konungens dotter var honom fast
skön.
»Du blir narrad», sa Jon.
3. När detta året den sista dag såg,
då månede herr Lager bli konungens måg.
»Det var orätt», sa Jon.
4. De ledde den bruden till kyrkones
gård,
på henne så gapa väl stora och små.
»Tycker ni om on», sa Jon.
5. Och bruden hon går sig åt kyrko-
dörren in
med röda gullkrona och bleknade kind.
»Stå på dig», sa Jon.
6. Och bruden spatserar i kyrko-
tornet fram,
dess fågring berömde båd kvinna och
man.
»Du blir min», sa Jon.
7. Och bruden hon i fågring för alta-
ret stod
med röda gullkläder och utslaget hår.
„Ja håller å dej», sa Jon.
8. Snart reste de hem med det unga
brudpar,
i konungens sal deras bröllop då var.
»Du ä nätter», sa Jon.
9. De drucko i dagar, de drucko i två,
men intet vill bruden i sängen gå.
»Sitt oppe», sa Jon.
10. De drucko i dagar, de drucko i
tre,
men intet vill bruden åt sängen se.
»Håll ut», sa Jon.
11. Den fjärde dagen, när åt kvällen
det led,
och då ville bruden åt sängen se.
»Blir du sömnig», sa Jon.
12. Och bruden gångar sig i brud-
stugan fort,
dess tärna drog av både strumpor och
skor.
»Du är uttrötter», sa Jon.
13. Unga bruden gick i sin kammare
in,
herr Jon han snöjde sig sakta ditin.
»Go afton», sa Jon.
14. Och bruden hon la sig i sängen
allt ner,
och Jon han lade sig vackert bredvid.
»God afton», sa Jon.
15. Men hastigt så kom det budska-
pet in:
»Jon ligger och sover hos bruden din».
»De ha skvallrat», sa Jon.
16. Härav blev herr Lager fast ivrig
i sinn,
så att han båd blekna och rodna om
kind.
»Får du ont», sa Jon.
17. Herr Lager sprang sig över bre-
dan bord,
att vin, öl, mat åt golvet for.
»Fålas vackert», sa Jon.

¹ I KY: 'vanda'; i PO: 'vände'. *Not i Nyl. III.*

18. I vrede herr Lager han fattar
sitt svärd,
och svär han skull hugga Jon ginast
ihjäl.
»Det är roligt», sa Jon.
19. Jon kastar herr Lager allt ut mot
en vägg,
att myggor och flugor förgyllde hans
skägg.
»Det var rätt», sa Jon.
20. Han knapprar på dörren med
fingrarna små:
»Sitt opp, sköna jungfru, tag låset ifrål»
»Hon sover», sa Jon.
21. »Skall ja nu stå ut, tills dagen
blir ljus,
i morgon skall jag gånga upp till ko-
nungens hus».
»Må göra», sa Jon.
22. Och rätt som den dagen på him-
len blir ljus,
så gingo de bägge till konungens hus.
»Go morron», sa Jon.
23. »Min nådigaste konung, ödmju-
kast jag ber,
om lov att få lägga en klagan här ner».
»Säg sanning», sa Jon.
24. »Den harm som mig kval mer än
dödspilar är,
att Jon har sovit när min unga brud».
»Jag gjorde så», sa Jon.
25. »Efter som I båda hållen henne
kär,
så skolen I brottas med två skarpa
svärd».
»Jag vinner», sa Jon.
26. Om middagen till strid på plat-
sen de månde gå.
»I dag tror jag det gäller att manneligen
stå».
»Slå från dig», sa Jon.
27. Det första slaget som de slogo
försann,
då slog Jon herr Lager, att han föll på
knä.
»Du blir efter», sa Jon.
28. Det andra slaget de slogo för-
sann,
då slog Jon herr Lager, att blodet rann.
»Tork av dig», sa Jon.
29. Det tredje slaget med vrede fast
svär,
då slog Jon herr Lager ett fast dödande
sår.
»Det läks nog», sa Jon.
30. Men det fjärde slaget de slogo
till,
då slog Jon herr Lager, att han föll till
jord.
»Ligg stilla», sa Jon.
31. Herr Lagers brud hon sade med
gamman:
— I varen väl mo —
»Alltså mig lyster att fröjdas, att Jon
fick rå».
»Du är min», sa Jon.
— jag vanda det kosta mig rödaste gull,
jag följer, sa Jon —

B.

Saltvik, Ryssö. Sj. E. Mattsson. Uppt. J. Torckell 1893.

1. Herr Lager han tjänte i konungens gård
— I varen väl må —
femton veckor och därtill ett år.
»Tjäna troget», sa Jon,
— ja vån då ska kost mej dä rödaste gull,
ja följer, sa Jon —
2. Han tjänte där icke så mycket för lön,
ty konungens dotter var honom fast skön.
»Du blir narrad», sa Jon.
3. När som de det årets sista dag såg,
då månd ock herr Lager bli konungens måg,
»Dä va orätt», sa Jon.
4. De ledde den bruden åt kyrkogård,
på henne så undrå båd stora och små.
»Töck ni om na», sa Jon.
5. Bruden hon går sig i kyrkan in
med rödan gullkrona och bleker kind.
»Håll dig frisk», sa Jon.
6. Bruden hon gångar i kyrkan fram,
dess skönhet berömde båd kvinna och man.
»Du blir min,» sa Jon.
7. Bruden i fågring för altaret står
i röda gullkläder med utslaget hår.
»Ja håller i dig», sa Jon.
8. De drucko i dagar, de drucko i två,
men inte ville bruden åt sängen gå.
»Sitt uppe», sa Jon.
9. De drucko i dagar, de drucko i tre,
och inte ville bruden åt sängen se.
»Håll ut», sa Jon.
10. Den fjärde dagen åt kvällen led,
men då ville bruden åt sängen sig te.
»Du blir sömnig», sa Jon.
11. Bruden går sig ur brudehus fort,
dess tärnor drog av henne strumpor och skor.
»Du ha tröttna», sa Jon.
12. Bruden hon lade sig i sängen ned,
herr Jon han lade sig vackert bredved.
»God afton», sa Jon.
13. Men hastigt kom bud för herr Lager in:
»Herr Jon han sover hos unga bruden din».
»De lär skvallra», sa Jon.
14. Härav blev herr Lager fast ivrig
i sinn,
så att han båd blekna och rodna på kind.
»Får du ont», sa Jon.
15. Herr Lager språng sig över breddan bord,
att vin, öl och vatten kring golvet for.
»Fålas vackert», sa Jon.
16. I vrede herr Lager han fatta sitt svärd,
och svor han sku hugga herr Jon strax ihjäl.
»Dä ä rostigt», sa Jon.
17. Herr Jon kasta Lager allt utför en vägg,
att flugor och myggor förgyllte hans skägg.
»Dä va rätt», sa Jon.
18. Han klappa på dörren med fingrarna små:
»Statt upp, min vän, och drag låset ifrå!»
»Hon sover», sa Jon.

19. »Skall jag nödgas bli ute tills dagen blir ljus,
i morgon skall vi gå för konungens hus».
»Må göra», sa Jon.

20. Rätt som dager på himlen blev ljus,
då gingo de bägge för konungens hus.
»God morgon», sa Jon.

21. »Min nådigste konung ödmjukast jag ber
om lov till att lägga en klagan här ner».
»Säg sant», sa Jon.

22. »Den harm, som mig kväl mer än dödspilar sju
är, att herr Jon sovit hos min unga brud»
»Ja gjol et», sa Jon.

23. »Efter I båda hålla henne så kär, så skolen I brotas med två skarpa svärd».
»Ja vinner», sa Jon.

24. Om middag till strids de på platsen månd gå,
i dag tro det gäller man rolig kan stå,
»Slå ifrån dig», sa Jon.

25. Det första slaget, som de slogo te, då slog herr Jon Lager att han föll på knä.
»Du blir efter», sa Jon.

26. Andra slaget de slogo försann, då slog herr Jon Lager att blodet ut-rann.
»Torka bort et», sa Jon.

27. Tredje slaget med vrede svår herr Lager slog Jon ett dödeligt sår.
»Det läks väll», sa Jon.

28. Fjärde slaget de slogo till mord, då slog herr Jon Lager, att han föll till jord.
»Ligg stilla», sa Jon.

29. Herr Lagers brud sade med glädje alltså:
— I varen väl må —
»Jag fröjdas därav, att herr Jon fick rå».
»Du ä min», sa Jon.
— ja vån dä ska kost mej det rödaste gull, du är min, sa Jon —

C.

Kökar. Ur handskriften visbok, dat. 1853.

1. Härr Lager han tijänte på kångnens gård,
ij fämtan vickor där till ett år.
— I varen väll mo —
»Tiäna trogett», sa Jon.
— ja vända dett kosta mitt rödaste guld,
Jag fölljer, sa Jon —

2. Han tiänte där ijntett så myckett för lön,
— I varen väl mo —
ty kångnens dätter var honom fast siön.
»Du blir nar[r]jad», sa Jon.

3. När som de dett årett den sista dag såg,
då mände härr Lager bli kångnens måg.
»Dett var roligt», sa Jon.

4. De ledde den bruden åt kyrkgården fram.
På hänne gapade båd stora och små.
»Tyck ni om na», sa Jon.

5. Och bruden hon går sig i kyrkgården fram,
dess fægrijng berömde både stora och små, både qvinna och man.
»Du blir min», sa Jon.

6. Bruden hon i fåringen för vall
tornet stod,
med röda guldkläder och utslagett hår.
»Ja håll af dig», sa Jon.

7. De druko ij dagar, de druko ij två,
men ijntet ville bruden åt sängen gå.
»Hålt ut», sa Jon.

8. Den fijärde dag när som dett åt
qväller led,
då ville bruden åt sängen se.
»Blir du sömnig», sa Jon.

9. Och bruden hon gånger sig ij
brudstugan fort,
dess tärnor drogo af både strumpor och
skor.
»Du är trötter», sa Jon.

10. Och bruden hon lad sig i sängen
allt ned,
och Jon lade sig så vackert brevvijsd.
»God afton», sa Jon.

11. Men hastigt kom budskap för
hänn Lager ijn:
»Jon ligger och såfver hos bruden din».
»De ha skvaldratt», sa Jon.

12. Här af blef härr Lager fast ijfrig
ij sin,
att han båd bleknade och röna på kin.
»Har du ont», sa Jon.

13. Härr Lager sprungo sig öfver
bredan bord,
att vin, öl, potälljer [över] gälvet for.
»Färdas vakert», sa Jon.

14. I vrede härr Lager han fattatt
sitt svärd,
och svor han skull hugga Jon genast
iäl.
»Dätt är rostigt», sa Jon.

15. Jon kasta härr Lager allt ut mot
en vägg,

att flögor och mygor förgylde hans skäg.
»Dett var rätt», sa Jon.

16. Han klapade på dören med fin-
grena små:
»I statt upp, siöna jungfru, tag låsett
ifrån!»
»Hon sofver» sa Jon.

17. »Skall jag nu bli uti till dager
blef jus.
— I varen väl me —
i morgon skall jag gå inför kångnens
hus».
»Må iöra», sa Jon.
»Jag fölljer», sa Jon.

18. Och rätt som dän dagen på hem-
len blef jus,
så jengo de bägge ijn för kångnens hus.
»God morgån», sa Jon.

19. »Min nådige kånung, ödmjukast
jag ber
om låf att få lägga en klagan här ned».
»Säg sannijng», sa Jon.

20. »Den harm som qvåls mer än
döspilar sju
att Jon har sofvett när min unga brud».
»Jag iorde så», sa Jon.

21. »Äfter som ni båda håller hänn
tjär,
så skole ni bråtas med två skarpa svärd».
»Ja vinner», sa Jon.

22. Om mijdag till strid på platsen
månd gå.
I dag tro dett gäller att manlijgen stå.
»Slå från dig», sa Jon.

23. Det första slagett, som de slogo
te,
då slog Jon härr Lager att han föll på
knä,
»Du blir äfter», sa Jon.

24. Dett andra slaget de slogo för san,
då slog Jon härr Lager, att blodett dett
ran.

»Tork af dig», sa Jon.

25. Det tredjeslagett med vrede försan,
herr Jon slog Lager ett fast dödeligt sår.
»Det lex», sa Jon.

26. Men det fiärde slagett de slogo
till mord,

då slog Jon härr Lager att han föll till
jord.

»Li[gg stilla]¹», sa Jon.

27. »Härr Lagers brud hon sade med
gamman alltså:

»Mig lyster förijgdas att Jon an fik rå».

»Du är min», sa Jon.

— ja vända dett kostar mitt rödaste guld,
jag fölljer, sa Jon —

D. (str. enl. A: 1, 3, 10, 9, 11, 12, 14, 15,
17, 20—25, 27, 28, 29^a 30^a.) Pargas. Uppt.
Karl Ekman 1892.

E. (1, 3, 10, 9, 11, 12, 15, 17, 20—25, 27, OTRYCKTA
28, 29^a 30^a.) Pargas, Granvik. Uppt. R. TEXTER.
J. Sjöblom 1887.

Översikt.

Avvikelser i D, E enligt A.

1^a Tjän troget D, E.

3^a N. som han årets sista d. s. D, E—3^a D.
väntade han bliva k. m. D, E—3^a Du far
vilse D, E.

9^a Ändå ville int b. åt s. g. D; Ändå ville
b. åt s. ej gå E—9^a Blir du trötter D, E.

10^a enligt 9^a—10^a Håll dig rasker D, E.

11^a upprepn. av 10^a—11^a Men då börja. . .
D, E.

12^a Bruden hon satt sig på brudstolar två
D, E—12^a Herr Jon klär av henne. . . D,
E—12^a Sitt stilla D, E.

14^a i brudsängen ned D—14^a Herr J. h.
la sig så v. b. D.

15^a Hastigt kom budet för herr Lager in
D, E—15^a Herr J. han s. när b. d. D, E—15^a
De lär skvallra D, E.

17^a H. L. utöver bordet han språng D,
E—17^a Allt ölet och maten i golvet sång
D, E—17^a De blir skarpt D, E.

20^a Herr Lager han k. [på dörren] D,
E—20^a Statt upp, min vän lilla. . . D, E.

21^a S. j. nödgas s. ute D, E—21^a gå [upp]
D; [gånga upp] E—21^a Jag kommer med
D, E.

22^a Om morgonen bitti när dagen blev
ljus D, E—22^a Så gångar herr Lager. . .
D, E.

23^a Säg sant D, E.

24^a Ett är det m. kväl m. ä. d. sju D,
E—24^a Herr J. h. s. hos. . . D, E—24^a Ja,
de gjord jag D, E.

25^a Nå, efter ni har henne bägge så kär
D, E—25^a Så bär det till att. . . D, E.

27^a [Det] s. [som] D, E—27^a så att blo-
det rann D, E—27^a Tork bort de D, E.

28^a [Det] D, E; slogo ihop D, E — 28^a Så
slog herr Lager Jon ett dödeligt sår D, E —
28^a De läks väl D, E.

29^a Tredje s. de slogo ihop D, E.

30^a damp till jord E.

*O m k v.*¹ saknas i D, E — *O m k v.*² Jag
vänder det skall k. m. det r. guld D, E.

¹ Handskriften söndrig på detta ställe.

45. Munkarna.

KY, Ingvaldsby. Svenssons saml. 6,77.

Sj. Weckström, f. 1822 (lärt visan av sin mor). Uppt. A. P. Svensson.

1. Där gingo tre munkar allt utmed
en rå,
argare skalkar man aldrig såg.
 2. Den ena var lång, den andra var
kort,
den tredje var vindögd och stygger att
se.
 3. Där mött dem en bonde allt uppå
en ås.
»Hör du, arme bonde, vad vi dig tälja
må:
 4. Vår bisp sitter fängslad i hund-
turkaland,
o, giv oss en penning att lösa hans band.»
 5. »Ej penning jag haver, ty fogden
tog den,
min ko och min kalv, min dotter ock
med.»
 6. »Betänk på din själ, o du syndare
led,
att du icke råkar i skärselden ned.
 7. Och därför en penning du åt oss
giv,
att vi månne läsa böner för dig.»
 8. »Om bispnen är fängslad i hund-
turkaland,
så gån I till kungen, er guld giver han.»
 9. »Vi komma från påven, ej kungen
förmår
att giva ett löfte att lösa vår bisp.
 10. Och därför så bedje vi bondeman
god,
giv oss då mat att stärka vårt mod.
 11. Men giver du ej, skall dig fanden
ta,
ej mer skall du skåda helgona.»
 12. Så togo de bonden i rocken i hast,
den ena han slog, den andra band fast.
 13. Den tredje han kände från topp
och till tå,
han frågte: »Hur må denna bonde må?
 14. Vi viljom med honom ej illa fara,
vi skola hans rygg här icke spara.»
 15. De lade den bonden på vägen ned,
de piskade honom efter herrars sed.
 16. De togo alla kläderna av hans
kropp,
de kastade honom i enebusk opp.
 17. Och bonden han skrek för pina
och dö:
»Eder kåpa skall jag väl måla röd.»
 18. »Och skrik du bonde bäst du vill,
dina kläder höra oss dock till.»
-

46. Johannes.

- a. VÖ, R6, 191, 21. (D)
 b. HI, S.L.S. 82, 374. (I)
 c. RE, S.L.S. 63, 76. (E)

- d. PÖ, I.N.E. 4, 4. (G)
 e. HO, S.L.S. 367, 1258.
 f. HO, S.L.S. 352, 1236.

MELODI.
 Översikt.

- a. Öb, Vörå, Rekipeldo.
 Sj. Anna Grannas.

Uppt. O. R. Sjöberg. *Varianter.*

Jo-han-nes gin-go åt sko-gen, och la-de sig i rö-va-re-

råd. Han vil-le sin hust-ru bort-säl-ja, hon går förvisst med en son.

- b. Åb, Hitis.

Uppt. O. R. Sjöberg 1880-talet.

Jo-han-nes gick sig åt sko-gen, han la-de med rö-va-ren

an. Sin hust-run vill han bort-säl-ja, hon går nu

visst med en son.

- c. Öb, Replot.

Uppt. V. Sjöberg 1897.

Det bodd ju en skälm i-bland al-la, ut-i de o-mön-di-gas land.

Jo-han-nes vill han sig kal-la. Han ha-de en hust-ru för-sann.

d. *Öb, Pörtom.*

Uppt. Maria Krook.

Det bod-de en skälm i-bland tal-lar ut - - i de o-myn-di-gas
land. Jo - han-nes lå-ter han sig kal-la. Han ha - - de en
hust - ru för - sann.

e. *Åb, Houtskär, Sördö.*Sj. *Serafina Vestin*, f. 1874.

Uppt. Greta Dahlström 1924.

f. *Åb, Houtskär, Bastvik.*Sj. *Albert Andersson*, f. 1858.

Uppt. Greta Dahlström 1923.

Jo-han-nes han gångar åt sko-gen, han la - de med rö - va - ren råd.
Han vil - le sin hust-ru bort-säl-ja. Hon går förvisst med en son.

- TEXT. A. RE, R3, 160, 7. F. MU, S.L.S. 19, 649.
Översikt. B. HI, S.L.S. 82, 221; S.L.S. 317, 40. G. »Skälm bland tallar», PÖ, I.N.E.
C. MA, R3, 156, 37. 4, 4. (d)
D. VÖ, R3, 165, 38. (a) H. VÖ, R5, 186, 18.
E. »Johannes och rövaren», RE, S.L.S. I. HI, S.L.S. 82, 71. (b)
63, 44. (c)

*Varianter.***A.**

Replot, Björkö. Sj. Carl Jakob Brink. Uppt. C. J. Roos.

1. Det budde en skälm ibland alla
uti umöndigas land.
Johannes låter han sig kalla;
han hade en hustru försann.

2. Johannes han gångar åt skugen
och lade med rövare råd;
han ville sin hustru bortsälja,
hun går förvisst med en son.

3. Johannes går him till sin hustru
och säger i samma sinn.
Han ville åt skogen gånga
att köpa de feta svin.

4. »Jag orkar ej gånga åt skogen,
min tid han är icke så lång.»
»Jo, vi skula gå möcket sakta,
rätt möcket sakta försann.»

5. Och när som vi kommo åt skogen,
sad hustrun åt mannen sin:
»Vad äro de feta svinen,
som du lovte mig köpa him?»

6. Johannes begönte att ropa
och ropte så gräselig.
De rövare begönte att löpa
och löpte allt med en hast.

7. Fram kom den äldsta rövaren
och hade göllen i sin hand.
Ja, hundra och flera
böd han för den kvinnan försann.

8. De rövare begönte att träta,
vem lotten skulle falla uppå;
vem skule den kvinnan avkläda,
vem fostret sedan skule få.

9. »Själv skall du avkläda henne klä-
den,
själv skall du binda henne vid träd,
och då skall du få dina göllen,
och då får du gå din väg.»

10. De gjorde henne skälmstöcken
flera,
en oförskämda hand.
Att hennes röst ej skulle höras
de bant henne kavlar i mun.

11. Men Gud, som alla hjälper,
han hjälper i största nöd,

han skickade fram de hundar,
som detta dem kan gör.

12. Så kom där en karl ridandes
och såg vad där skulle ske,
han såg den fattiga kvinnan
stod naken och bunden vid träd.

13. Han togo själv sina knivar
och skåro de banden av.
Hans ögon de runno så strida;
Kristi pina kom han ihåg.

14. Han tog den fattiga kvinnan
och lade henne på sin ök,
han förde henne him i sin kammar;
hun var så nära död.

15. Åtta dagar där så efter
så födde hun sönerna två;
hun sände båd till Johannes,
att han till sig skule gå.

16. Johannes var snar till att ljuga,
den oförskämda hund;
men hans hustru, hun är nu avsomnad,
hun lever i himmelrik.

17. Ung karl tog Johannes i handen
och bad hunom med sig gå.
Så gingo de in i den kammar,
där hans hustru låg.

18. »Vi, ve du lider kunde,
vi, skäms du lider!
Men din lön skall du visst bekomma,
om jag får leva försann.»

19. De tugu Johannes snart till att
fängslas,
de lade hunom bojorna uppå.
Hans ben de slugus sönder,
hans huvud höggos ock av.

B.

Hitis, Vänö. Sj. Maria Blomberg. Uppt. J. E. Wefvar 1880-talet.

1. Johannes gick åt skogen
och gjorde med rövare råd.
Han skulle bortsälja sin hustru;
hon går förvisst med en son.

2. När han kom åt skogen,
sade han till hustrun sin:
»Kom, ville vi gånga åt skogen
och köpa oss ett fett svin!»

3. »Jag orkar ej med dig gånga,
min tid är ganska kort.
Kom, ville vi gå sakta
ja, sakta skola vi gå.»

4. När som de kommo åt skogen,
sade hustrun till mannen sin:
»Var har du det feta svinet
du lovte mig köpa hem?»

5. Johannes börjar ropa,
han rofte med en hast.
Och rövaren börja att löpa;
de luppö med en fart.

6. Rövaren börja att grubbla,
vem lotten skulle falla uppå,
vem kvinnan skulle uppskära,
vem som fostret skulle få.

7. Då sade den yngste rövaren:
»Giv mig din gyllene hand!
Tiotusen gyllen de flera
ger jag för den kvinnan sann.»

8. »Självs skall du kläda av henne,
själv skall du bind un vid trä.
Sen får du gyllen äga,
och sen får du gånga din väg.»

9. Kvinnan hon började ropa,
hon rofte med höga röst:
»Och Herren, som hjälper alla,
Han hjälper mig av min nödl!»

10. Sen kom där en ung karl ridandes,
han såg, hur detta skull ske,
han såg den fattiga kvinnan
stod fastbunden vid trä.

11. Han tog den silvboda kniven
och skuru de bandena av.
Hans tårar de runno så strida;
Kristi pina kom han ihåg.

12. Han tog den kvinnan i handen
och sade: »Följ med mig,
skall vi gå åt din kammare,
som vi förr ha varit uti.»

13. Han tog uti kvinnan
och lade un uppå sin ök,
och förde un hem åt sin kammare.
Hon var då nära halvdöd.

14. »Fy skämman, du redige hund!
Fy skämman, du redige man!
Var haver du din hustru,
den du haver lovat försann?»

15. »Hon är långt avsonnad,
hon lever evinnerlig.»
— — —

C.

Malax. Uppt. J. Hagman 1870.

1. Där bodde en skälm ibland alla
uti de omyndigas land.
Johannes lät han sig kalla,
han hade en from hustru försann.

2. Johannes han gångar till skogen
och gjorde med rövarne råd.
Han ville sin hustru bortsälja;
hon går för visst med en son.

3. Johannes gick hem till sin hustru,
sade mannen till hustrun sin:

»Vi skola gå till skogen
och köpa de feta svin.»

4. »Jag orkar ej gå till skogen,
min tid han är ej lång.»

»Vi ska gå mycket sakta,
ja, mycket sakta försann.»

5. Och när de kommo till skogen,
sade hustrun till mannen sin:

»Var äro de feta svinen,
som du lovt köpa mig hem?»

6. Då begynte Johannes att ropa,
ja, han ropte så gräseligt,
då begynte rövarne att löpa,
ja, de löpte allt med en hast.

7. Då kom den äldsta rövaren fram
och hade de gyllen i hand.

»Tiotusen gyllen giver jag dig,
om jag får din hustru försann.

8. Själv skall du kläda kläder av
henne,

själv skall du binda henne vid träd,
sen får du ta de gyllen,
sen får du gå din väg.»

9. Då begynte rövarne att träta,
vem lotten skulle falla uppå,

vem denna kvinnan skulle uppskära,
vem fostret sedan skulle få?

10. Så kom en ungarl ridande
och såg vad där skulle ske.
Han såg den fattiga kvinnan
stod naken, bunden vid trä.

11. Så drog han fram sin silverbund-
na knivar
och skar av dessa band.
Hans ögon de runno så strida;
Kristi pina kom han ihåg.

12. Han tog den fattiga kvinnan
och lade henne på sin ök
och förde henne i kammaren sin;
hon var så näran dö.

13. Strax skickades efter Johannes,
att man skulle efter honom gå;
man förde honom allt i kammaren in,
allt där hans hustru låg.

14. »Tvi dig, du lede hunde
tvi skäms du lede man!
Din lön skall jag väl låta bekomma,
om jag får leva försann.»

15. Man förde Johannes strax fängs-
lad
och satte honom bojor uppå.
Hans ben slogo de alldeles sönder,
hans huvud huggo de av.

D.

Vörå, Rekipeldo. Sj. Anna Grannas. Uppt. J. E. Wefvar 1875—76.

1. Johannes gingo åt skogen
och lade sig i rövare råd.

Han ville sin hustru bortsälja;
hon går förvisst med en son.

2. Johannes gick hem till sin hustru
och sade i samma sinn:

»Vi ville åt skogen gånga
och köpa de feta svin.»

3. »Jag orkar ej åt skogen gånga,
min tid han är aldrig så lång.»

»Vi ska gå mycket sakta,
ja, mycket sakta försann.»

4. När som de kommo åt skogen,
fråga hon:

»Var är de feta svin,
du lofte mig köpa hem?»

5. Då begynte Johannes att ropa, han rofte så gräseligt. Då kom den äldste rövarn med en förgyllen i hand.

6. »Själw skall du kläda av henne, själv skall du bind henn vid trä. Då skall du få din förgyllen och gå him din väg.»

7. Johannes gjorde henne flera skälmstycken; han band henne kavlar i mun, så att hennes rop skulle ej höras, men Gud, som hjälper alla.

8. Då begynte de rövarna att träta, vem låten skulle falla uppå, vem kvinnan skulle uppskära, och vem som fostret skulle få.

9. Och Gud, som hjälper alla, han hjälper i största nöd. Han skicka ut de hundar, som gjorde gny därav.

10. Där kom en ung kar ridand och såg vad där skulle ske.

Han såg den fattiga kvinnan stod naken, bunden vid trä.

11. Hans ögon de runno strida, Kristi pino kom han ihåg. Han tog sina silverbundna knivar och skar det repet av.

12. Han tog henne på sina armar och lade henne på sin ög. Han förde henne him till sin kammar; hon voro så nära att dö.

13. Åtta dagar därefter, så födde hon sönerna två. Hon skicka bud efter Johannes, att han dit skulle kom.

14. »Johannes var har du din hustru?» »Hon är avsomnad och lever i himmelrik.

15. Fy, sköms, du lede hunde, fy, sköms, du lede kar! Nog skall din lön betalas, om jag får leva försann.

16. De slogo hans bener sönder, de huggde hans huvud av.

OTRYCKTA E. (str. enl. A: 1—7, 9, 10, 8, 11, 12, TEXTER. 13^{3,4,1,2}, 14—19). Replot. Uppt. V. Sjöberg 1897.
Översikt. F. (1^{1,3,4}, 2—7, 9—10, 8, 11—19). Mun- sala. Uppt. M. Thors 1890.

G. (1—3, 5, 6, 9, 12^{1,2}, 13^{1,2}, 14, 15, 18). Pörtom. Uppt. Maria Krook.
H. (2—7, 9, 10, 8, 11—18, 19^{1,3}). Vörå. Uppt. J. E. Wefvar.
I. (2—7, 9, 10, 12—16, 19). Hitis. Uppt. J. E. Wefvar 1880-talet.

Avvikelser i E—I enligt A.

1¹ bodd ju E; ibland tallar G — 1² (*saknas*) F; Uti de E, G; omyndigas G — 1³ J. vill han s. k. E.

2¹ J. sig gångar E; J. gick sig I; skogen E, I — 2² Och hade F; Han håller med G; rövaren E; rövaren an I — 2³ hostro H; Sin hustru vill han b. I.

3¹ J. gick hem G; hostro H; J. kom hem ur skogen I — 3² O. s. med s. s. G; O. säger i s. stund H; Sade han till hustrun sin I — 3³ Vi vilja å. s. nu g. E; Vi ville å. s. oss g. F, H; Vi skola nu gånga till skogen G; Kom, ville vi gå åt skogen I — 3⁴ För att G; Att där k. E; Och köpa I.

4¹ till skogen E, F; Jag ork ej mera gånga I — 4² [han] E; är ej så l. H; är aldrig s. l. E, F; han görs mig så lång I — 4³ [Jo] E—I; mycket E, F, H; Kom ville vi gå sakta I — 4⁴ Ja, mycket s. f. E, F, I.

5¹ de kommo till E, G; de kommo F, H, I — 5² Sade E, F, I; Så sade hon till mannen sin G; Säger hostran åt mannen sin H; till mannen s. I — 5³ Var haver du H — 5⁴ [Som] E, G, H; lovade mig få k. H; hem F; få köpa hem G; lovte köpa mig hem I.

6¹ begynte E, F, I; Då började han att ropa G; J. han byrjade att H — 6² Han rop- te E, F; Ja, rofte H; Han rofte med höga

röst I — 6^a rövaren I — 6^a De löpte a. m. stor h. E; Ja löpte H; De loppo I; allt med en fart H, I.

7^a den största rövare G; Den yn[g]ste rövaren steg fram I — 7^a förgyllen i hand E; gölen F; Med gyllen och flera gyllen i hand G; [sin] H, I — 7^a och flera böd han H; Femhundrausen gyllen och flera I — 7^a [den] F; för den hostran H.

8^a rövare E — 8^a V. kvinnan skulle uppskära E, F; V. hostran skall uppskära H — 8^a skall få E, F, H.

9^a Själv s. d. kläd av h. kläder E; kläda av henne F; kläda kläder av henne G; klä kläden av henne H; Själv får du kläda av henne kläder I — 9^a bind hen vid t. E; Själv får du bind un vid trä I — 9^a få detta förgyllen E; få din gölen F; få din belöning H; Själv får du de gyllen äga F; Och hennes rop det hördes G — 9^a Själv skall du sätta kavlen i mun G; Ja sen så skall du få gå d. v. H; Och sedan gå d. v. I.

10^a Han gjorde E, F, H, I; [flera] E; skälkstycken I — 10^a Den oförståndiger E, F, H — 10^a hennes rop E, F; intet skall höras I — 10^a Band han hen en kavla i m. E; Band han henne kavle i m. F; Bant han henne en kavle i m. H; Han band henne en kavla i m. I.

11^a Gud han hjälper oss alla E, F, H — 11^a Som h. H — 11^a att han H; skickade för E — 11^a En som deras arghet förgör E; dem kund gör H.

12^a Där kom en ungersven ridande E; Då k. en ung karl ridande F; Då kommo två män ridande G; Fram kom där en ung k. r. H; Där kom en ung kar i lande I — 12^a Han såg v. d. månd s. E; kunde ske F; Och sågo G; Han såg vad på färde var H — 12^a Stå naken [och] E, F; S. n. fastbunden vid trä H, I.

13^a H. tog de silvbunda knivar E; H. tog sina silverbonade k. F; H. tog sin silvboda

kniva I; De togo den sillbogna kniven G — 13^a skuro E, G; de bandena E; skar F; skoro d. b. utav I — 13^a [de] F; [så] E, F, H — 13^a Krist E.

14^a Han tog henne på sina armar E, F; De togo den nakna k. G; Han tog väl henne i handen I — 14^a Och satte G; sin föl E; Bad henne skull följa honom åt I — 14^a Sen förde han hen i E; De förde G; Kom ville vi gå i din kammar I — 14^a nära att dö E, F; Allt där du förut låg I.

15^a därefter E, F, G, H, I — 15^a Framfödde E; Födde hon de sönerna t. I — 15^a Hon skicka då E; bud F; De skickade bud på J. G; Sen skicka hon bud I — 15^a Och bad honom E, F, G, H; till sig att gå E; till sig gå F, H; med sig gå G; till henne sku g. I.

16^a J. var har du din hustru E, F; Var haver du din fromma H, I; hostra H; hustru I — 16^a Jag såg hon E, F, H; rest av med dig E; var ej med dig F; var av med dig H; Som hon haver levat med dig I — 16^a Min hustru är E, F, H, I; redan avsmnad I — 16^a H. i. evinnerlig I.

17^a Då tog han Johannes E; Ungkarlen tog J. F, H — 17^a Allt i den kammar H — 17^a Där barnen och hustrun låg E.

18^a Tvi skäms du lede h. E, F; Tve dig du ledige make G; Vi sköm du leda man H — 18^a Fy skäms du lede man E, F; Tve dig du ledige skäl G; Fy skäm du leda hund H — 18^a Nog skall din lön betalas E, F; [visst] G; Vi skall du få din belöning H.

19^a De togo J. att f. E; till fånga F; De kasta J. i fångslet I; J. blev fångslad och det sjunges H — 19^a bojor E, I — 19^a De slogo hans ben E, F; (sen) sönder E, F; Hans ben slog sönder av trängtan (?) H; så slogo de sönder I — 19^a Och huggde E; hans huvud av E, F; De höggo F; Hans huvud så huggde de av I.

47. Den övergivna.

MELODI.
Översikt.

- a. KA, Nyl. III, 125. (A)
- b. ST, S.L.S. 367, 1387. (C)
- c. DF, S.L.S. 82, 397; även S.L.S. 125, 62. (B)

Varianter. a. NI, Karis.

Her-tin-gen går sig båd u--te och in. Han kru-sar och kru-
se-rar sitt hår. Ett-de-ra får jag brev från min
lil-la sö-ta vän, el-ler får jag någ-ra sänd-nin-ga--bud.

b. NI, Strömfors, Österby.
Sj. Karin Hilden, f. 1898.

Uppt. Greta Gahlström 1924.

Jag var ju in-tet mer än mitt fem-ton-de år, när jag till
Dan-ne-mark for. Allt det-ta gjor-de jag för min lil-la sö-ta
vän, att hon skul-le vä-xa och bli stor.

c.¹ Åb, Dragsfjärd, Rosendal.
Sj. Amanda Jansson.

Uppt. O. R. Sjöberg 1887.

Jag var ju in-tet me-ra än på mitt femton-de år, när jag nu till

¹ Orig. tonart Gess-dur.

Dan - ne-mark for. Se det - ta gjor - de jag för min
 lil - la sö - ta vän, för att hon skul - le vä - xa och bli stor.

A. KA, Nyl. III, 125. (a)

B. DF, »Ungersven», S.L.S. 82, 270. (c)

C. ST, S.L.S. 367, 1388. (b)

D. NI, Nyl. nat., Arvid Nybergs saml. 61.

E. PA, S.L.S. 4, 16.

TEXT.
Översikt.

A.

Karis.

Varianter.

1. Hertingen går sig båd ute och in,
han krusar och kruserar sitt hår:

»Ettdera får jag brev från min lilla söta vän,
eller får jag några sändningabud.»

2. Breven de låpo båd hurtig och snäll,
och sändningabudena med.

Där stodo till att läsa de ynkeliga ord:
»Och hertingen fick korgen och nej.»

3. Hertingen går sig båd ute och in,
han vrider sina händer uti blod:

»Nej, förr än jag skall mista min lilla söta vän,
nej förr skall jag dö i mina skor.»

4. Hertingen sad till småsvennerna sin:

»I varen både hurtig och snäll
och kasten gullsalen på gångaren grå,
och jag skall rida till min lilla söta vän.

5. Här haven I god dag, mina ädla bromän,
goddag mina kläna bromän!

Hur står det nu till med min lilla söta vän,
har hon sovit med sin käreasta ren?»

6. Hertingen går sig i brudasalen in,
han gjorde sina kuplamenter rätt:

»I sitter nu här, min lilla söta vän,
uppå eder en gullkrona så nätt.»

7. Bruden hon gångar sig i kamma-
ren in

och lad av sig förgyllene skrud:

»Och har jag vetat det min kärsta levat än,
skulle jag i dag än ej stått brud.»

8. Brudgummen han satte sin hand
under kind,

han sörjde allra kärstan sin:

»Nu är jag allena som fågelen på kvist,
när han mister maken sin.

9. Här haven I adjö, mina ädla bro-
män,

adjö mina kläna bromän!

Tack skall ni hava för var och en natt,
som jag haver sovit allenal

10. Och jag var intet mer än på mitt
adertonde år,

när jag till Engeland bortfor.

Det gjorde jag för min lilla söta vän,
att hon skulle växa och bliva stor.

11. Och jag var intet annat än en
torpareson,

och jag var intet annat än gemen.

Men se, nu rider jag som en herre i fält
med förgyllene sporrar uppå ben.»

B.

Dragsfjärd, Rosendal. Sj. Amanda Jansson. Uppt. J. E. Wefvar 1880-talet.

1. »Jag var ju intet mera än på mitt femtonde år,
när jag nu till Dannemark for.
:: Se detta gjorde jag för min lilla söta vän,
för att hon skulle växa och bli stor. »::
2. Jag var ju intet annat än som en torpareson,
jag var ju intet annat än gemen.
:: Se nu så rider jag som en herre uti fält
med förgyllene salar och svärd.»::
3. Ungersven han gångar sig i kam-maren in,
han vrider sina händer uti blod.
:: »I dag så får jag brev av min lilla söta vän,
eller eljest får jag sänningabud.»::
4. När brevena var fullt skrivna,
och ordena kommo fram för ungersvens bord,
:: se så står det skrivet i de hedniska ord,
att hon hade korgen redan skänkt. »::
5. Ungersven han gångar sig åt stal-let in,
han kastade gullsalen uppå.
:: Han redo allt hårdare än fågelen, som flög,
allt dit som det bröllopet var. »::
6. »God afton brudehus, god afton brudepar,
god afton brudesvenner all!
:: Huru står det till med min lilla söta vän,
har du sovit hos din kärista ren? »::
7. Förr så har du varit lik de röda almon,
som rosorna ha ståndat uppå.
:: Se nu liknas du vid fikonaträd,
som bladerna är fallna utav. »::
8. God natt brudehus, godnatt bru-depar,
god natt brudesvennerna all!
:: Se nu så rider jag till det konunga-slott,
som är byggt utav ädel och kristall.»::

C.

Strömfors, Österby. Sj. Karin Hildén, f. 1898 (lärt visan av sin far). Uppt. Greta Dahlström 1924.

1. »Jag var ju intet mer än mitt fem-tonde år,
när jag till Dannemark for.
Allt detta gjorde jag för min lilla söta vän,
att hon skulle växa och bli stor.»
2. Ungersven han gångar sig i kam-maren in,
han krusar och han kammar sitt hår.
»I dag så får jag brev av min lilla söta vän,
eller ock får jag sändningabud.»
3. När brevet var inlämnat på un-gersvens bord,
däruti stod mång hedniska ord
allt huru hon honom den korgen haver skänkt
allt för flickornas otrohet är stor.
4. Ungersven han gångar sig sals-golvet omkring,
han vrider sina händer uti blod.
»Men förrän jag skall skiljas från min lilla söta vän,
förr vill jag dö i strumpor och skor.»